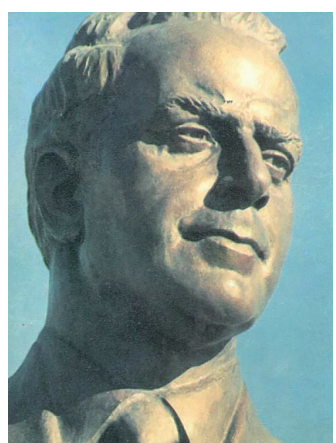

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

11 iyul
2025-ci il,
cümə
№ 118 (6945)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Danışıqlarda tarixi mərhələ...

**Əbu-Dabidə
ikitarəfli
danışıqların
ən səmərəli
format olduğu
təsdiqləndi,
bu əsasda
belə
nəticəyönümlü
dialogun
davam
etdirilməsi
razılaşdırıldı**

➔ Bax səh. 2

➔ Bax səh. 2

Azərbaycan - BƏƏ əlaqələri: nümunəvi, etibarlı və dinamik

➔ Bax səh. 3

Sürət qatarı ilə Ağdama...

**Azərbaycanın siyasi partiyaları sədrlərinin Qarabağa
növbəti səfəri Ağdam şəhərinə təşkil olunub**

➔ Bax səh. 4

**Minanın
400-cü
qurbanı...**

➔ Bax səh. 4

**Avrasiya boyunca
fasiləsiz bağlantı
üçün mühüm layihə**

➔ Bax səh. 5

**Həmrayliyə
aparan
yol!**

➔ Bax səh. 5

**Avropalı deputatlar
erməni "dəyənəyi"
rolunda...**

➔ Bax səh. 6

**Öcalandan
növbəti
çağırış...**

➔ Bax səh. 6

Brüssel Ukraynanın büdcə kəsirini ödəyəcək

➔ Bax səh. 7

Danışıklarda tarixi mərhələ...

Əbu-Dabidə ikitərəfli danışıkların ən səmərəli format olduğu təsdiqləndi, bu əsasda belə nəticəyönümlü dialoqun davam etdirilməsi razılaşdırıldı

Cənubi Qafqazın lideri, regional sabitləşdirici faktor qismində çıxış edən Azərbaycan bölgənin inkişaf tarixinin yeni mərhələsini formalaşdırmaqda

qərarlıdır. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra başlanan, 24 saatlıq antiterror tədbirlərinin ardından daha dəqiq və açıq mahiyyət qazanan da-

nışıqlar prosesi ikitərəfli formata keçid etməklə müsbət trayektoriya qazandı. Bu mənada, növbəti Əbu - Dabi görüşü də istisna deyil. Xatırla-

daq ki, iyulun 10-da Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Əbu-Dabi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistan Res-

publikasının Baş naziri Nikol Paşinyanın əvvəlcə nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə görüşü keçirilib. Sonra görüş tək-bətk formatda davam edib.

Əbu-Dabi görüşü...

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin bununla bağlı məlumatında bildirilir ki, iyulun 10-da Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Əbu-Dabi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Ermənistan Respublikasının Baş naziri arasında görüş keçirilib və Azərbaycan-Ermənistan dövlətlərarası normalaşma gündəliyinin müxtəlif aspektləri müzakirə edilib. Müsbət və konstruktiv keçən görüşdə ikitərəfli danışıkların normalaşma prosesi ilə bağlı bütün məsələlərin həlli üçün ən səmərəli format olduğu

təsdiqlənib və bu əsasda belə nəticəyönümlü dialoqun davam etdirilməsi razılaşdırılıb.

Sərhədin delimitasiyası prosesi ilə bağlı əldə olunmuş nailiyyətləri dəyərləndirən liderlər nə istiqamətdə əməli işlərin davam etdirilməsi üçün müvafiq dövlət komissiyalarına tapşırıqlar veriblər. Tərəflər, həmçinin iki ölkə arasında ikitərəfli danışıkların və etimad quruculuğu tədbirlərini davam etdirmək bərdə razılığa gəliblər. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Ermənistan Respublikasının Baş naziri Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Əlahəzrət Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyana səmimi qonaqpərvərliyə və ikitərəfli görüşün təşkilinə görə təşəkkür ediblər.

Bakı təhlükəsizliyin dərinləşməsini və kreativ əməkdaşlığı təbliğ edir...

Əbu-Dabi görüşü öz analoqiyalarından daha fərqli nəticə ortaya qoya bilər - bu görüş həttə tarixi dönüş nöqtəsi də adlandırılır. Sülhün imzalanmasına bir addım qalmış mənzərə təxminən bu formadadır - Azərbaycan dünyanı yeni iqtisadi münasibətlər sistemində özünəməxsus yerə malik olan Cənubi Qafqazda sülh və əmin-amanlığın yaranması ilə bağlı fəaliyyətini uğurla davam etdirir, bu yolda ortaya çıxan maneələri aradan qaldır-

maq üçün bütün diplomatik, iqtisadi, siyasi rıçaqlarından istifadə edir. Verilən bəyanatlar, səsləndirilən fikirlər bu prioritetin nə qədər ciddi olması ilə yanaşı uğur qazanma ehtimalının da böyüklüyünü ortaya qoyur. Hədəfin məhz Cənubi Qafqazda sülh və təhlükəsizlik mühitinin yaranmasına, iqtisadi inkişafın dərinləşməsinə yol açılmasına, münasibətlərin normalaşmasına istiqamətli nə qədər ikitərəfli formatın nə qədər düzgün seçim olduğunu

bir daha təsdiqləyir. Məkan isə siyasi oyunlardan kənar bir coğrafiyadır - bu, həm də İrəvana açıq mesajdır. Azərbaycanın sülh çağırışlarına adekvat cavab Ermənistanı qeyri-səmimi proseslərdən də kənar da saxlaya bilər. Bakının son illərdə yaratdığı geosiyasi əməkdaşlıq platforması yalnız və yalnız səmimi inkişafı, təhlükəsizliyin dərinləşməsini və kreativ əməkdaşlığı təbliğ edir, bu faktorlara əsaslanır.

İktərəfli danışıkların üstünlükləri...

Vurğulandığı kimi, son dövrlərə qədər vasitəçilik institutunun iştirakı və ya təşkilatçılığı ilə baş tutan görüşlər seriyası nəhayət ki, son dövrlərdə birbaşa və ikitərəfli mahiyyət qazandı - nəticələrə diqqət yetirsək, ikitərəfli formatlı görüşlərin yaratdığı perspektiv daha aydındır. Bu kimi görüşlərdə tərəflər sülh gündəliyinin irəli aparılmasını, o cümlədən sülh sazişini, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasını, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri daha da nəticəyə istiqamətlənmiş şəkildə müzakirə etmək imkanı qazanırlar. Təsədüfi deyil ki,

əldə olunan razılaşmalar və ya fikirlərin üst-üstə düşməsi də məhz ikitərəfli görüşlərdən sonra daha da genişlənib.

2023-cü ilin dekabrında hər iki ölkənin müvafiq dövlət strukturlarının birgə açıqlama yayması, qarşılıqlı olaraq hərbiçilərin azad edilməsi, Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını və Qarabağı da Azərbaycan torpaqları kimi tanıdığını bəyan etməsi, İrəvanın Bakının COP29-a ev sahibliyi dəstəkləməsi, ötən ilin aprelində 4 kəndin qaytarılması, 13 kilometrlik ərazidə müvafiq delimitasiya həttə demarkasiya fəaliyyətinin reallaşdırılması, müvafiq komissiyaların apardığı birgə müzakirələr, qəbul edilən Əsasnamə də bu tezisi dəstəkləyir.

Parlaq, möhkəm və pragmatik yol...

Artıq fərqli və yeni bir nizamın astanasındayıq - İrəvanın manipulyasiyalardan əl çəkərək qeyri-konstruktiv davranışlarına son qoyması bu prosesin müsbət dinamikasını artıracaq. Başqa sözlə, artıq ləngimək olmaz - Ermənistanın əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi bir sıra məsələlərdə məqsədlə şəkildə ləngiməsi prosesin effektivliyini azaldan amil kimi çıxış edə bilər. İlk növbədə Ermənistan özünün əsassız iddialarını unutmalı, bölgənin daha

konservativ inkişafı üçün töhfə verməlidir. İrəvan anlamalıdır ki, Azərbaycan bütövlükdə, Cənubi Qafqazın prosesdən uğurla və həm siyasi, həm də iqtisadi dividend qazanaraq çıxması üçün çalışır - başqa sözlə, Azərbaycan istər təşəbbüskarı olduğu, istərsə də iştirakçı kimi təmsil olunduğu global layihələrin ilk növbədə Cənubi Qafqaz regionunu əhatə etməsi, bölgəyə dividendlər qazandırması faktoruna fokuslanır. Paralel olaraq Azərbaycan yalnız

yerləşdiyi regionun siyasi-iqtisadi maraqlarının təmsilçisidir. Bu olduqca vacib bir məqamdır - məhz Azərbaycanın təklifi və təşəbbüsü seçilmiş ikitərəfli danışıklar formatı da özündə bu nüansları birləşdirir. Hənsə vasitəçinin müəyyən maraqlarının da əks olduğu prosesin yerinə yalnız iki dövlətin mənafeyinin uzlaşdırıldığı bir format daha parlaq, daha möhkəm, daha pragmatik sayıla bilər.

İrəvan nə etməlidir?

Bələliklə, Əbu-Dabi görüşü məzmun və mahiyyət baxımından yeni tarixi bir mərhələ formalaşdırır - bu, bütövlükdə, dövlətlərarası münasibətlərin normalaşması istiqamətində tərtib olunan hədəflər üzrə danışıkların müsbət məcrasını dəqiqləşdirir. Eyni zamanda, hər iki dövlətin mövqeyini əks etdirir. Artıq sülhün, inkişafın vaxtı çatıb - regionda təhdid yaradacaq fəaliyyətdən uzaqlaşmaqla, irəli sürülən

sülh doktrinasının bir hissəsinə çevrilməklə İrəvan özünün də tarixində yeni bir mərhələyə start verəcək. Bunun üçün isə siyasi iradə nümayiş etdirmək, müstəqil qərarlar vermək, sülh prosesini uğurla gələcəyə daşımaq kimi missiyaları yerinə yetirmək lazımdır. Əgər belə olarsa, Cənubi Qafqaza sülh gələcək və eyni zamanda, əməkdaşlıq üçün imkanlar yaranacaq. Bu şans öləndə vermək olmaz...

P.İSMAYILOV

Prezident İlham Əliyev BMMT-nin növbədənənar sessiyasının iştirakçılara müraciət edib

Hörmətli sessiya iştirakçıları!

Sizi Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının Baş Assambleyasının 3-cü növbədənənar sessiyasının açılışı münasibətilə Bakı şəhərində səmimi-qəlbədən salamlayıram.

Dünyada insanların təhlükəsizliyi, əmin-amanlığı və rifahının təmin edilməsi üçün həyatı əhəmiyyət kəsb edən məsələlərə həsr olunmuş bu yüksək səviyyəli beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi etməkdən məmnunluq duyuruq. Bu sessiyanın Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizin global təhlükəsizlik, fəlakət risklərinin azaldılması və mülki müdafiə məsələlərinə verdiyi önəmin bariz nümunəsidir.

Hazırkı sessiya bəşəriyyət üçün həlledici bir məqama - təbii və texnogen fəlakətlərin sayının artdığı, iqlim böhranlarının dərinləşdiyi, dövlətlərin yeni təhlükələr və çağırışlarla üzləşdiyi və mülki müdafiə sistemlərinin ciddi sınaqdan keçirildiyi vaxta təsadüf edir. Bu xüsusda, mülki müdafiə və əhəlinin mühafizəsi sahəsində çoxtərəfli əməkdaşlığın inkişafını təşviq edən və bu sahədə global koordinasiyanı təmin edən beynəlxalq

səviyyədə ixtisaslaşmış yeganə hökumətlərarası təşkilat olaraq Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının aparıcı və unikal rolu xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatı milli strukturların gücləndirilməsinə dəstək göstərir, müxtəlif inkişaf səviyyəsinə və resurslara malik ölkələr arasında təcrübə və bilik mübadiləsinə asanlaşdırır, mülki müdafiə xidmətləri arasında həmrəylik və tərəfdaşlıq ruhunu möhkəmləndirir.

Bu gün burada böhranlara və fəlakətlərə qarşı mübarizənin ön cərgəsində duran, həyatını cəmiyyətə xidmətə həsr etmiş, müxtəlif ölkələri təmsil edən peşəkarlar və mütəxəssislər toplaşmışdır. Mən global mülki müdafiə, o cümlədən fəlakətlə hallara hazırlıq, fəlakətlərə reaksiya sahəsində dost ölkələrin aidiyyəti orqanları arasında dinamik surətdə inkişaf edən tərəfdaşlıq əlaqələrini yüksək qiymətləndirirəm.

Azərbaycan mülki müdafiə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığa böyük önəm verir. Beynəlxalq ictimaiyyətin məsuliyyəti üzvü kimi ölkəmiz insan həyatının müdafiəsinə, ətraf mühitin və infrastrukturun qorunmasına yönəlmiş global təşəbbüslərin formalaşmasında və həyata keçməsinə yaxından iştirak edir. Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi bir sıra mühüm beynəlxalq tədbirlər, xüsusilə də keçən il baş tutmuş COP29 və gələn il keçiriləcək Ümumdünya Şəhərsalma Forumu bəşəriyyəti narahat edən ən aktual problemlərin həllinə, onların fəsadlarının aradan qaldırılmasına və ümumilikdə global həmrəyliyin gücləndirilməsinə xidmət edir.

Bu gün mülki müdafiə mexanizmlərinin inkişafı üçün universal platforma olan Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının beynəlxalq arenada davamlılığını və nüfuzunu gücləndirmək üçün bütün üzv dövlətlərin səylərinin səfərbər olunması və birgə fəaliyyətinin təmin edilməsi strateji əhəmiyyət daşıyır. Müasir dünyamızda artan risklər fonunda dövrün çağırışlarına cavab verə bilən, ona uyğunlaşan, beynəlxalq həmrəylik və qarşılıqlı yardımın effektiv aləti kimi güclü Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının olması olduqca labüddür.

Məhz bu kontekstdə, sessiya zamanı keçiriləcək Baş katib vəzifəsinə seçkilər təşkilatın gələcək inkişaf istiqamətləri

nin müəyyən olunmasında həlledici mərhələ olacaqdır. Seçkiyə təqdim olunan namizədlər arasında Azərbaycan Respublikasının nümayəndəsi də yer almaqdadır. İnanıram ki, ölkəmizi təmsil edən nümayəndə Baş katib seçiləcəyi təqdirdə Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının fəaliyyətində səmərəliliyin artırılması, şəffaflığın təmin olunması və hesabatlı idarəçilik prinsiplərinin möhkəmləndirilməsi, beynəlxalq tərəfdaşların tam etimad bəslədiyi, çevik və effektiv bir təşkilatı modelin formalaşdırılması istiqamətində ardıcıl və prinsipial səylər göstərəcəkdir.

Əminəm ki, Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının Baş Assambleyasının 3-cü növbədənənar sessiyası beynəlxalq mülki müdafiə sisteminin daha da möhkəmlənməsinə və təşkilatın fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə töhfə verəcəkdir. Sizin ən xoş arzularımı yetirir, tədbirin işinə uğurlar arzulayıram.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 10 iyul 2025-ci il

Gələcək müttəfiqliyə doğru yeni üfüqlər...

Azərbaycan özünün pragmatik və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan xarici siyasət kursunda əməkdaşlığı ön mühüm şərtlərdən biri kimi önə çəkir.

Azərbaycan - BƏƏ əlaqələri: nümunəvi, etibarlı və dinamik

Global Cənubun nümunəvi əməkdaşlıq modeli...

Bunun nəticəsidir ki, son illərdə Azərbaycanın əməkdaşlıq arealı öz coğrafiyasını genişləndirir. Yaxın

Şərq, Ərəb dünyası ilə münasibətlər xüsusilə ön planda tutulur. Global Cənubun inkişafında yaxından iştirak et-

məmiş ölkəmizi ərəb dövlətləri ilə münasibətləri daha da genişləndirməyə imkan yaradıb. Vurğulanmalıdır ki, bu ölkələr də qarşılıqlı olaraq Azərbaycanla əməkdaşlıqda maraqlı

olduqlarını irəli sürürlər. Azərbaycan həm də əlaqələrin inkişafında qarşılıqlı şəkildə ikitərəfli mənafənin uzlaşdırılmasını da ön mühüm nüanslardan sayır.

İqtisadi münasibətlər, siyasi dialoq - iki ölkənin ortaq maraqları...

Bu mənada, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə münasibətlər xüsusi əhəmiyyətə əmalikdir. İki ölkə arasında əlaqələr əsasən beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə də BMT və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində inkişaf edib. BƏƏ Azərbaycanın müstəqilliyini 1991-ci ilin dekabrın 26-da tanısa da, diplomatik əlaqələrin inkişafı, iki ölkə arasında münasibətlərin dostluq zəminində yüksək trayektoriya qazanması 1993-cü ildən, Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonraya təsadüf edir. Qarşılıqlı dostluq və hörmət prinsiplərinə əsaslanan Azərbaycan-BƏƏ əlaqələri hər zaman yüksək səviyyəsi, dialoq mühitində inkişaf tempi ilə diqqət cəlb edir. Azərbaycan ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasındakı əlaqələr çoxşaxəli və dinamikdir. Siyasi dialoqun qurulması enerji və iqtisadi əlaqələrin də inkişafına mühüm təsirlər göstərib.

Eyni zamanda, ölkələrimiz arasında

ticarət və investisiya sahəsində əməkdaşlığın inkişafı üçün bir sıra mexanizmlər tətbiq olunur. 2017-ci ildən bəri Dubay şəhərində ölkəmizin Ticarət nümayəndəliyi, 2019-cu ildən isə yerli məhsulların BƏƏ və Kərkəz ölkələrinə satışını təşkil etmək və "Made in Azerbaijan" brendini BƏƏ bazarında daha çox tanıtmaq üçün "Azərbaycan Ticarət Evi" fəaliyyət göstərir. Hazırda Azərbaycanda çox sayda BƏƏ investisiyalı kommersiya qurumu (sahələr: sə-

naye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, tikinti, ticarət, xidmət) qeydiyyatdadır. Bu əlaqələrin yeni mərhələdə daha da inkişaf etdirmək üçün olduqca münbit bir zəmin mövcuddur. Belə ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin iyulun 9-da BƏƏ-yə işğuzar səfəri çərçivəsində imzalanan "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Hökuməti arasında Hərtərəfli İqtisadi Tərəfdaşlıq Sazişi" bunu deməyə əsas verir.

rinə də qarşılıqlı əlaqələr güclənir. Azərbaycanın tranzit imkanları BƏƏ-nin Çin və Mərkəzi Asiya bazarlarına çıxışında alternativ yol kimi dəyərləndirilir.

sadi münasibətlərinin dərinləşməsinə də strateji keçid regionu Azərbaycanın imkanlarından istifadə edə biləcək;

- Qarşılıqlı sərmayə mühafizəsi və hüquqi tənzimləmə çərçivəsi ilə investor etimadı möhkəmlənəcək.

Bu cür iqtisadi əsaslı yaxınlaşma son nəticədə strateji tərəfdaşlığa, o cümlədən birgə müdafiə, texnoloji əməkdaşlıq və regional təşəbbüslərdə müttəfiqlik platformasına çevrilə bilər.

Strateji hədəflər...

Azərbaycanın BƏƏ ilə əlaqələrinin güclənməsi həm də Global Cənubun inkişafına olduqca vacib komponentlər üzrə müsbət təsir göstərəcək. Qeyd edək ki, rəsmi Bakı son illərdə öz xarici siyasətində "Global Cənub" adlanan, inkişaf etməkdə olan ölkələrlə əməkdaşlığa xüsusi önəm verir - 2023-cü ildə keçirilən Qoşulmama Hərəkatının tədbirlərinə

Ticari dövriyyə artmaqdadır...

Vurğulandığı kimi, bu saziş Azərbaycan ilə BƏƏ arasında iqtisadi əlaqələrin daha genişformatlı xarakter daşması üçün mühüm perspektiv yaradır. Son illərdə yüksək temp qazanan ikitərəfli əlaqələr fərqli sahələri əhatə etməklə yanaşı, özünün keyfiyyətində də yeni bir mərhələ formalaşdırıb. Statistik rəqəmlərə nəzər yetirdikdə bu əlaqələrin dinamik xarakter daşdığı daha aydın görünür.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan və BƏƏ arasında dövlət səviyyəsində, eləcə də müxtəlif biznes formatlarında və biznes platformalarında ardıcıl əməkdaşlıq son illər qarşılıqlı ticarətin nisbətən sürətli artmasına səbəb olub: beləliklə, 2024-cü ilin yanvar-noyabr aylarında ölkələr arasında ikitərəfli ticarət dövriyyəsi 88,92 milyon dollar təşkil edib. Lakin tranzit və təkrar ixracını həcmi nəzərə alsaq, ortaq kommersiya öhdəlikləri nəzərəcarpacaq dərəcədə böyükdür. İki ölkə arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq çox dinamik inkişaf edir. Azərbaycanda BƏƏ kapitalı 420-dən çox şirkət qeydiyyatdan keçib - onlar sənaye, tikinti, nəqliyyat, digər sahələrdə fəaliyyət göstərir. Münasibətlərin bütün dövrü ərzində Azərbaycan biznesi BƏƏ-nin iqtisadiyyatına 1 milyard dollara yaxın, BƏƏ isə ölkəmizin iqtisadiyyatına 3,3 milyard dollar sərmayə yatırıb.

Enerji sektoru: iqtisadi əlaqələrin məhək daşı...

fadəyə verilib. Bu stansiya ildə 500 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal etmək üçün nəzərdə tutulub və karbon qazı emissiyalarını 200 min tondan çox azaltmağı hədəfləyib. Öz növbəsində, ötən ilin iyununda "Masdar" şirkəti investisiya dəyəri təxminən 1 milyard ABŞ dolları və ümumi gücü min meqavat olan üç borpa olunan enerji istehsal edən obyektin təməlini qoyub: Neftçalanın Bankə qəsəbəsində 315 MVt, Biləsuvarıda 445 MVt və Abşeron-Qaradağda 240 MVt. Bu elektrik stansiyalarının ildə orta hesabla 2,3 milyard kilovatsaatdan artıq elektrik enerjisi istehsal edəcəyi gözlənilir ki, bu da öz növbəsində hər il 496 milyon kubmetr təbii qaza qənaət etməyə və 943 min tondan artıq atmosfərə atılan tullantıların qarşısını almağa imkan verəcək.

nəticəsi formatında meydana çıxan "yaşıl keçid" və dayanıqlı inkişaf istiqamətində ortaq səyləri gücləndirir; - Global Cənub üçün Cənub-Cənub əməkdaşlığının iqtisadi formatını təyin edə bilər.

Beləliklə, imzalanan bu sənəd çoxtərəfli əməkdaşlığın mühüm nümunəsi kimi gələcək inkişafımızın daha da güclənməsinə töhfə verəcək...

Pərviz SADAYOĞLU

Gələcək müttəfiqliyin təməli...

Vurğulayaq ki, Azərbaycanın son illərdə ərəb ölkələri ilə əlaqələri yalnız BƏƏ ilə məhdudlaşmır. Kərkəz regionu ilə diplomatik və iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi strateji xarakter daşıyır. Bu çərçivədə Səudiyyə Ərəbistanı, Qətər, Küveyt, Bəhreyn kimi ölkələrlə də iqtisadi əməkdaşlıq genişlənir. Azərbaycan İxracını və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPROMO) tərəfindən ərəb ölkələrində təqdimatlar və sərgilər təşkil olunur. 2022-2024-cü illərdə ərəb investorları ilə genişmiqyaslı sərmayə razılaşmaları imzalanıb. Hazırda Ərəb ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Ticarət Nümayəndəlikləri iqtisadi diplomatiya

vasitəsilə bu münasibətlərin dərinləşməsinə xidmət edir. Xüsusilə, BƏƏ ilə əlaqələrin hərtərəfli iqtisadi əməkdaşlıq sazişi ilə dərinləşdirilməsi isə qarşıdakı dövrdə müttəfiqlik üçün olduqca vacib bir təməldir. İmzalanmış sənəd sıradan bir ticarət razılaşması kimi qəbul edilməməlidir - bu, strateji iqtisadi platforma yaradır. Bu sazişlə Azərbaycan və BƏƏ arasında ticarət, investisiya, sənaye əməkdaşlığı, texnologiya transferi, innovasiya və rəqəmsal iqtisadiyyat kimi sahələrdə kompleks əlaqələr formalaşacaq. Bu əməkdaşlıq:

- Azərbaycanın logistika mərkəzi kimi rolunu möhkəmləndirir;
- BƏƏ Asiya və Avropa ilə iqtisadi əlaqələrinin güclənməsinə dəstək verir.

Sürət qatarı ilə Ağdama...

Azərbaycanın siyasi partiyaları sədrlərinin Qarabağa növbəti səfəri Ağdam şəhərinə təşkil olunub

Ölkədə fəaliyyət göstərən siyasi partiya sədrlərinin və nümayəndələrinin növbəti səfəri iyulun 10-da Ağdam şəhərinə təşkil olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, siyasi partiya sədrlərinin işğaldan azad olunmuş ərazilərə səfərləri ölkəmizdə təşviq edilən siyasi dialoq mühitinin ayrılmaz hissəsidir. Demokratik ənənələrin dərinləşməsinə xidmət edən bu təcrübə Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən rəğbətlə qarşılınır və fəal şəkildə dəstəklənir. Dialoq mühiti siyasi müstəvidə tərəflər arasında etibarlı və güvənli münasibətlərin formalaşdırılmasına xidmət edir.

Son illər ərzində Ağdam, Şuşa (2 dəfə), Zəngilan (2 dəfə), Xocalı, Əsgəran, Xankəndi, Laçın və Cəbrayıl təşkil olunmuş bu cür səfərlər artıq müsbət demokratik ənənəyə çevrilmiş, onların reallaşdırılması isə cəmiyyətdə həmrəylik mühitinin qorunmasına, habelə xalqın intellektual potensialının səfərbər edilməsinə xidmət edir. Təsdiqi deyil ki, ölkənin siyasi ritorikasında ən çox rast gəlinən “siyasi dialoq” məfhumu, eyni zamanda, Azərbaycanın siyasi gündəliyinə də daxil olub. Ölkədə fəaliyyət göstərən siyasi partiya sədrlərinin Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əla-

qələr şöbəsinin təşkilatçılığı ilə növbəti səkkizinci birgə səfəri də məhz ölkədə mövcud açıq iqtidar-müxalifət dialoqunun bilavasitə təzahürüdür.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə təşviq edilən siyasi dialoq mühiti çərçivəsində Azərbaycanda son beş il ərzində siyasi partiyaların iştirakı ilə mütəmadi olaraq müxtəlif səpgili layihələr icra edilir. Bütün təşəbbüslərin strateji hədəfi milli həmrəyliyin qorunması, habelə dövlət və cəmiyyətin inkişafı naminə vətənpərvər qüvvələrin səfərbər olunmasıdır.

Siyasi proseslərdə açıq və etibarlı münasibətlərin yaşanması bilavasitə dövlətimizin başçısının məsələ ilə bağlı ali siyasi iradəsinin nümayişinin nəticəsidir. Prezident İlham Əliyev siyasətdə sağlam münasibətlərin bərqərar edilməsini və konstruktiv əməkdaşlığın vacibliyini çıxış və müsahibələrinə hər zaman prinsipial olaraq vurğulayır.

İşgüzar və fəal fikir mübadiləsi şəraitində keçirilmiş səfər zamanı Prezident Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Ağdamda siyasilərin qarşısında çıxış edərək demokratik ənənələrin dərinləşdirilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkədə təşviq olunan siyasi dialoq mühiti çərçivəsində görülmüş işlər haqqında geniş məlumat verib.

Sağlam və etibarlı əməkdaşlıq mühitinin siyasi sabitliyin, dayanıqlı inkişafın əsas və prinsipial göstəricilərindən olduğunu vurğulayan Administrasiya rəsmisi bildirib ki, mövcud istiqamətdə əldə edilmiş bütün uğurların əsasında məhz Prezident İlham Əliyev tərəfindən nümayiş olunan siyasi iradə dayanıb.

Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan şanlı Qələbənin müasir Azərbaycan tarixinin ən qürurlu səhifəsi olduğunu bildiren Ədalət Vəliyev qeyd edib ki, bütün uğurların qorunmasında həmrəylik mühitinin müstəsna rolu var. Siyasi sabitlik, xalqın əzmkarlığı, cəmiyyətimizdə yaşanan milli həmrəylik mühiti və dönməz ali siyasi iradə Azərbaycanın inkişafının və beynəlxalq müstəvidə nüfuzunun artırılmasının əsaslarıdır.

Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən siyasi partiyaların sədr və nümayəndələri, habelə politoloq, siyasi şərhçi, internet televiziyyalarının rəhbərləri və qəzet redaktorlarının iştirak etdiyi Ağdam səfərinin proqramı kifayət qədər zəngin idi. Belə ki, səfər çərçivəsində partiya sədrləri Ağdam Dəmiryol və Avtovağzal Kompleksinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olublar. Daha sonra səfər iştirakçılarına Xıdırlı kəndində görülməli inşaat işləri haqqında geniş məlumat verilib. Ağdam Muğam Mərkəzi, Ayköl Manas adına Xıdırlı kənd tam orta məktəbi, Ağdam Konqres Mərkəzi və Ağdam City Hotel mehmanxanasında olmuş qonaqlar, eyni zamanda, İmarət Kompleksi və Cümə Məscidini də ziyarət ediblər.

Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov qonaqların qarşısında çıxış edərək bildirib ki, Ağdamda qısa müddət ərzində görülməli işlərin timsalında işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı işlər Azərbaycan dövlətinin iqtisadi qüdrətini nümayiş etdirir. Qeyd olunub ki, görülməli işlərin sürəti və yüksək keyfiyyəti Qarabağın dünyanın ən füsunkar məkan-

larından birinə çevriləcəyindən xəbər verir.

Eyni zamanda, Ağdam Sənaye Parkı haqqında da geniş məlumat verilib.

Parkda ümumi investisiyalarının məbləği 238 milyon manatdan çox olan 27 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik, 6 sahibkara isə qeyri-rezidentlik statusu verilib. Bu 33 sahibkarlıq subyekti tərəfindən sənaye parkında, ümumilikdə, 2090 iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. Artıq bu gündəlik rezidentlər tərəfindən sənaye parkına 72 milyon manatdan çox investisiya yatırılıb, 300-dək daimi iş yeri yaradılıb.

“Böyük Qayıdış” Proqramı çərçivəsində görülməli işlər haqqında səfər iştirakçılarına məlumatların verilməsi zamanı bildirilib ki, Ağdamın turizm potensialı digər rayonlarda yaradılacaq turizm imkanları ilə uzlaşdırılacaq. Burada hotellər, istirahət zonaları yaradılacaq və kənd turizmi də inkişaf etdiriləcək. Yaradılacaq yeni infrastruktur layihələri Qarabağa qayıdacaq insanlar üçün məşğulluq və gəlir mənbəyi olacaq. Ağdamda beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi faktı isə bütün Qarabağın dünyanın siyasi xəritəsində nüfuzlu məkanlarından birinə çevrilməsi deməkdir.

Minanın 400-cü qurbanı...

Erməni terroru davam edir

Azərbaycan dünyada mina terrorundan ən çox əziyyət çəkən ölkələrdən biridir. 30 illik işğal dövründə Ermənistan xeyli sayda hərbi cinayətlər törədib ki, bunların sırasında mina terroru da əsas yerlərdən birini tutur. Ermənistanın mina terroru hələ də davam edir.

Bu dəfə Ağdərənin Həsənqaya kəndində...

Belə ki, iyulun 10-da Ağdərə rayonunun Həsənqaya kəndi ərazisində tarixində mina hadisəsi baş verib. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyi, Baş Prokurorluq və Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) məlumatı xidmətləri birgə məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, 1979-cu il təvəllüdlü Qulu Tufan oğlu Qulu-yev minalardan təmizlənməmiş Həsənqaya kəndi ərazisində mal-qara otarkən piyada əleyhinə mina partlayışı nəticəsində sol ayağından xəsarət alıb. Faktla bağlı Tərtər Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır. ANAMA, DİN və Baş Prokurorluq bir daha vətəndaşları təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməyə, mina təhlükəsi işarələrinin göstəricilərinə diqqətlə yanaşmağa və bələd olmadıqları ərazilərə daxil olmağa çağırıb.

Xatırladaq ki, bu hadisədən bir müddət əvvəl də

mina partlaması baş vermişdi. İyunun 30-da Ağdam rayonunun Papravənd kəndi ərazisində rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşı xidmət vaxtı piyadaəleyhinə minaya düşərək xəsarət almışdı. Onun sağ ayağı topuqdan amputasiya edilib.

Qeyd edək ki, 44 günlük Vətən müharibəsindən bəri artıq 400 nəfər Azərbaycan vətəndaşı Ermənistanın mina terrorunun qurbanına çevrilib. Bu, yalnız fiziki deyil, həm də insanların psixoloji və sosial baxımdan dərinlən təsirləndiyi ciddi bir problemdir. İşğal dövründə ərazilərimizə basdırılmış minalar regionda qalıcı sülhün bərqərar olmasına ciddi təhdid yaradır. Bu təhlükənin qarşısının alınması üçün beynəlxalq əməkdaşlıq və yardımın olacağı vacibdir. Eyni zamanda, Ermənistanın minalarla çirkəndirdiyi ərazilərdəki humanitar vəziyyətin ciddi şəkildə nəzərə alınması və Ermənistanın beynəlxalq hüquq çərçivəsində məsuliyyətə cəlb edilməsi aidiyyəti beynəlxalq qurumlar qarşısında mühüm bir öhdəlik olaraq qalmaqdadır. Minaların məqsədli şəkildə basdırılması insan hüquqlarının ciddi şəkildə pozulmasına, regionda sülhün və təhlükəsizliyin bərpasını çətinləşdirməyə səbəb olur.

Problem bərpa işlərinə əngəl yaradır

Digər tərəfdən, ərazilərimizdə basdırılmış minalar və partlamamış hərbi sursatlar işğaldan azad edilmiş bölgədə bərpa və yenidənqurma işlərinin icra edilməsinə, keçmiş məcburi köçkünlərin təhlükəsiz şəkildə öz yurdlarına qayıdışına və bu torpaqlarda yaşayışına ciddi maneə törədir. Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal dövründə basdırılmış minaların dəqiq xəritələrinin təqdim olunmaması isə onların beynəlxalq hüquq və beynəlxalq humanitar hüququn norma və prinsiplərinə hörmətsizliyini hələ də açıq şəkildə nümayiş etdirməkdədir. Xüsusilə, mina qurbanlarının sayının artmasının əsas səbəblərindən biri Ermənistanın

tanın üzərinə götürdüyü öhdəliyə zidd olaraq dəqiq mina xəritələrini ölkəmizə verməməsidir. Məlumdur ki, müharibə başa çatandan sonra Ermənistan mina xəritələrinin bir hissəsini Azərbaycan tərəfinə təhvil vermişdi. Lakin araşdırmalar nəticəsində məlum oldu

ki, erməni tərəfinin təqdim etdiyi xəritələrin cəmi 25 faizi düzgündür. Rəsmi Bakı dəfələrlə Ermənistanı düzgün xəritələrin verilməsi ilə bağlı çağırıb edib. Nəzərə almaq lazımdır ki, mülki təyinatlı ərazilərin kütləvi şəkildə minalanması beynəlxalq hüquq normalarının ciddi şəkildə pozulması ilə yanaşı, insanlıq əleyhinə törədilən cinayətdir. Ermənistanın minaları təmas xəttindən kənarda da basdırılmasının məqsədi mülki insanları daha çox itki verməsi məqsədi daşıyır. Hazırda azad olunmuş ərazilərdə böyük quruculuq işləri həyata keçirilir. Həmin ərazilərdə mina qurbanı olanlar da daha çox quruculuq işləri ilə məşğul olan mülki şəxslərdir. Bu fakt bərpa işlərinin daha sürətli aparılmasına ciddi əngəl törədir. Ona görə də, müvafiq beynəlxalq təşkilatlar, ayrı-ayrı ölkələrin parlamentləri, insan haqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan qurumlar Azərbaycana qarşı davam etdirilən mina terroruna biganə qalmamalıdır.

Bütün bunları nəzərə alaraq, beynəlxalq ictimaiyyət minatəmizləmə fəaliyyətlərinin təxirəsalınmazlığını qəbul etməli, Azərbaycanın davam edən minatəmizləmə səylərinə dəstək olmalıdır. Çünki sözügedən ərazilər minalarla həddən artıq çirkəndirilib. Müsbət haldır ki, ölkəmizin dostları bu istiqamətdə öz dəstəyini göstərir. Bütün bunlarla yanaşı, müvafiq beynəlxalq təşkilatlar, ayrı-ayrı ölkələrin parlamentləri, insan haqlarının müdafiəsi ilə məşğul olan qurumlar Azərbaycana qarşı davam etdirilən mina terroruna biganə qalmamalıdır.

Nardar BAYRAMLI

Avrasiya boyunca fasiləsiz bağlantı üçün mühüm layihə

Mübariz FEYİZLİ

“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC və “Çin Dəmir Yolları” Dövlət Korporasiyası arasında imzalanan Anlaşma Memorandumu Bakı-Pekin münasibətlərinə yeni dinamika qazandıracaq

Perspektivdə Azərbaycan və Çin beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin və yükdaşıma əməliyyatlarının inkişafı üzrə fəal əməkdaşlıq edəcək. “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC və “Çin Dəmir Yolları” Dövlət Korporasiyası arasında imzalanmış Anlaşma Memorandumu Bakı-Pekin münasibətlərinə yeni dinamika qazandırmaqla yanaşı, Avrasiya boyunca fasiləsiz bağlantı üçün mühüm addım kimi qiymətləndirilir.

Azərbaycanın artan nəqliyyat-logistika cəlbədiciyi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin cari ilin aprel ayında Çin Xalq Respublikasına dövlət səfəri çərçivəsində Pekində imzalanan “Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyanat”ın geniş gündəli-

Belo bir nəhəng ölkənin Azərbaycanla nəqliyyat-logistika seqmenti üzrə sıx əməkdaşlığı özünün prioritetlərindən biri kimi müəyyənləşdirməsi və respublikamızın da bu istəyə məmnuniyyətli qarşılıq verməsi isə təsadüfi deyil. Bu, ölkəmizin realıqları, daha dəqiq ifadə etsək, nəqliyyat - logistika cəlbədiciyi ilə bağlıdır. Hazırda global miqyasda müşahidə edilən geosiyasi və geoiqtisadi proseslər fonunda Avrasiya coğrafiyasında alternativ nəqliyyat bağlantılarına tələbat heç vaxt olmadığı qədar artıb. Sonu görünməyən Rusiya-Ukrayna müharibəsi Şimal, İranın bir qədər bundan əvvəl cəlb olunduğu 12 günlük müharibə Cənub marşrutlarının funksionallığına ciddi təsir göstərib. Ölkələr və daşıma şirkətləri daha təhlükəsiz marşrutlar axtarışındadırlar.

Belo bir şərəitdə nəzərlər Avrasiya nəqliyyat bağlantıları və tranzit daşımaları nöqtəyi-nəzərindən son dərəcə əlverişli coğrafi yerləşməyə malik Azərbaycana dikilir. Çünki Avrasiya Şərqdən Qərbə, Şimaldan Cənuba və orta xətt üzrə şəxələndirilmiş nəqliyyat dəhlizlərinin keçdiyi və onların optimal marşrutlarla bir-biri ilə

nin, Bakı-Tbilisi-Qars (BTQ) dəmir yolu xəttinin gücləndirilməsinə yönəlib. İki qurum Türkiyəyə, ardınca Avropaya çıxış imkanı verən Bakı-Tbilisi-Qars marşrutu üzrə nəqliyyat əlaqəsinin inkişaf etdirilməsi barədə razılığa gəlib. Bu xətt vasitəsilə Çin istehsal mərkəzlərinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzərindən Avropa bazarlarına çıxışı daha da sürətlənəcək.

Bundan başqa, tərəflər dəmir yolu və liman imkanlarının birgə inkişafı, Xəzər dənizi üzərindən konteyner daşımlarının genişləndirilməsi, gündəlik blok-qatarların sayının artırılması və 10 qatarın keçidində nail olunması istiqamətində əməkdaşlığı dərinləşdirməyə razılaşıblar.

Azərbaycanın moderatorluğu ilə inşa olunan BTQ dəmir yolu 2017-ci ildə istifadəyə verilib. Bu dəmir yolunun siyasi və iqtisadi önəmi kifayət qədər böyükdür. Çox haqlı olaraq onu iqtisadi və siyasi əhəmiyyətinə görə Afrika ilə Asiyanı birləşdirən Süveyş kanalı kimi titanik layihələrlə müqayisə edirlər. BTQ-nin uzunluğu təxminən 850 kilometrdir ki, onun da 504 kilometri Azərbaycan ərazisindən keçir. Artan tələbat nəzərə alınmaqla yəndə Azərbaycanın təşəbbüsü və investisiyaları hesabına BTQ-də mühüm yenidənqurma işləri görüldü. Belə ki, 2023-2024-cü illərdə ADY tərəfindən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin Gürcüstan hissəsində modernləşdirmə işləri aparılıb. Bununla da BTQ-nin illik ötürücülük imkanları 1 milyon tondan 5 milyon tona qədər artırılıb. Bu, ölkəmizin tranzit potensialının artırılması və bütövlükdə Orta Dəhlizin rəqəbat qabiliyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində mühüm addımdır. Qarşıya qoyulan hədəflər fonunda Bakı-Tbilisi-Qars Şərqlə Qərbi birləşdirən, yüksək ötürmə qabiliyyəti strateji nəqliyyat arteriyasına çevrilməkdədir.

Bundan başqa, güclü dövlət olan Azərbaycan liderlik keyfiyyətləri nümayiş etdirərək Xəzərdə ən böyük ticarət limanının inşasına nail olub. Bu liman hazırda dünyada mövcud olan ən yüksək standartları səviyyəsində inşa olunub. Yeni liman 117 hektar ərazini əhatə edir və 12 yanalma körpüsünə, 10 qatarın keçidində ümumi uzunluğu 2100 metrə yaxındır. Limanda Ro-Ro tipli gəmilər üçün iki körpü, yeddi körpüdə ibarət universal quru yük və konteyner terminalı, iki bərə körpüsü, həmçinin xidməti donanma gəmiləri üçün bir körpü inşa edilib. İkinci Ro-Ro körpüsü və bərə körpüləri hidravlik sistemli asqılı pandusla təchiz olunub ki, bu da suyun səviyyəsinin müəyyən hədlərdə enib-qalxmasından asılı olmayaraq gəmilərin körpüyə təhlükəsiz yan almasını təmin edir. Limanda xidməti donanma gəmiləri üçün körpünün uzunluğu 155 metrdir və buraya eyni zamanda 11 gəmi yan ala bilər.

Hazırda Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanlarından biri olan Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının yükəməsi qabiliyyətinin ildə 15 milyon tondan 25 milyon tona qədər artırılması istiqamətində fəal iş aparılır. Genişləndirmə layihəsi çərçivəsində limanın avtomatlaşdırılması nəticəsində buradan keçən tranzit yüklərin daha sürətli ötürülməsinə imkan yaracaq.

Azərbaycan - Səudiyyə Ərəbistanı: Enerji sektorunda güclü əməkdaşlıq potensialı

Mübariz ABDULLAYEV

Azərbaycanın çoxvektorlu xarici siyasət kursunda geniş İslam coğrafiyasına daxil olan ölkələrlə əlaqələri qarşılıqlı maraqlar əsasında daha da dərinləşdirmək xətti xüsusi yer tutur. İslam dünyası ilə Azərbaycanı bağlayan amillər çoxdur. Burada tarixi bağların, milli-mənəvi dəyərlərin, etiqad birliyinin önəmini xüsusi vurğulaya bilərik. Hazırda nümunəvi inkişaf modelinə malik olan respublikamız dünyada İslam həmrəyliyi güclənməsinə davamlı töhfələr verir ki, bu da dost ölkələrdə Azərbaycana böyük nüfuz və hörmət qazandırır.

Azərbaycanın müxtəlif istiqamətlərdə sıx əlaqələr qurduğu İslam ölkələrindən biri də Səudiyyə Ərəbistanıdır. Elə bu günlərdə Vyanada OPEC tədbiri çərçivəsində energetika naziri Pərviz Şahbazovla Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının energetika naziri, şahzadə Əbdül Əziz bin Salman Əl-Səud arasında görüş keçirilib və bir sıra aktual məsələlər ətrafında səmərəli müzakirələr aparılıb.

İki dost ölkə arasında geniş iqtisadi gündəlik var

Siyasi dialoqun yüksək səviyyəsinə uyğun olaraq iki dost ölkə arasında geniş iqtisadi gündəlik formalaşıb. Xüsusilə də kənd təsərrüfatı, turizm və digər sahələrdə əməkdaşlıq yüksək səviyyədədir. Ticarət sahəsindəki əlaqələr daha sürətlə genişlənir. Eyni zamanda, bu ölkə Qarabağda bərpauruculuq, minatəmizləmə işlərinə öz töhfəsini verir.

Cari ilin aprel ayında Ər-Riyadda Azərbaycan-Səudiyyə Ərəbistanı Hökumətlərarası Müştərek Komissiyasının 8-ci iclası keçirilib. Bu iclasın nəticələrinin reallaşdırılmasında gözənltilər böyükdür. Səudiyyə Ərəbistanının investisiya naziri Xalid əl-Falih və Azərbaycan Baş nazirinin müavini Samir Şərifovun sədrliyi ilə keçən həmin iclasda enerji, nəqliyyat, logistika və su resursları sahələrində əməkdaşlıqla bağlı bir neçə Anlaşma Memorandumu imzalanıb, həmçinin Azərbaycan-Səudiyyə Ərəbistanı İşgüzar Şurasının 6-cı iclasının tövsiyələri qəbul edilib. Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovun Səudiyyə Ərəbistanına son səfərində hər iki ölkənin iqtisadi gündəmində prioritet sahələrə sərmayə yatırmağı hədəfləyən birgə suveren investisiya fondunun yaradılması və üçüncü ölkələrdə də birgə investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi təklifi irəli sürülüb. Böyük həcmli investisiya qoyuluşu ikitərəfli iqtisadi əlaqələrə daha güclü tökan verə bilər. Qeyd edək ki, Səudiyyə Ərəbistanı ilə Azərbaycan arasında investisiyaların qorunması üzrə bir sıra müqavilələr imzalanıb. Azərbaycan da azad iqtisadi zonalar sərmayə yatırmaq üçün səudiyyəli investorlara güzəştlər təqdim olunur.

Eyni zamanda, “Saudi Vision 2030” hədəfləri çərçivəsində həyata keçirilən layihələr azərbaycanlı investorlar tərəfindən böyük maraqla izlənilir və investisiya imkanları nəzərdən keçirilir. Azərbaycanın tikinti şirkətləri böyük layihələrin həyata keçirilməsində uğurlu təcrübəyə malikdirlər və onlar “Saudi Vi-

sion 2030” hədəfləri çərçivəsində layihələrin icrasına qoşula bilərlər.

Son vaxtlarda turizm sektoru ikitərəfli iqtisadi əlaqələrin daha dinamik inkişaf edən istiqamətlərindən birinə çevrilib. 2024-cü ildə Azərbaycana 100 mindən çox səudiyyəli turist gəlməsi məmnunluq doğurur. Bu rəqəm 2023-cü ilə müqayisədə 31 faizdən çox artım deməkdir. Bu dinamika Azərbaycanın turizm potensialının gücləndiyini, beynəlxalq bazarda daha cəlbədiici destinasiyaya çevrildiyini və turizm strategiyalarının uğurlu nəticə verdiyini göstərir. Səudiyyə Ərəbistanı ilə Azərbaycan arasında mütəmən aviasiya reyslərinin mövcudluğu qarşılıqlı turist mübadiləsinin genişlənməsinə müsbət təsir göstərir.

Əməkdaşlığın prioritet istiqaməti - səmərəli enerji dialoqu

Səmərəli enerji dialoqu dost ölkələr olan Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı arasında əməkdaşlığın prioritet istiqamətini təşkil edir. Yuxarıda bəhs olunan görüşdə nazir Pərviz Şahbazovun şahzadə Əbdül Əziz bin Salman Əl-Səud ilə görüşündə OPEC+ formatı, eləcə də ikitərəfli formatda enerji əməkdaşlığı məsələləri müzakirə edilib. Birgə Texniki Komissiyanın bu ilə planlaşdırılan 4-cü iclasına toxunub. Səudiyyə şirkətləri və SOCAR arasında

yində qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin prioritet istiqamətini göstərilir. Belə istiqamətlərdən biri də nəqliyyat-logistika seqmentidir. Sənəddə vurğulandığı kimi, tərəflər müasirləşməni birgə şəkildə irəli aparmaq və daha yüksək səviyyəli, yüksək dayanıqlıq və uzunmüddətli sabitliyə malik yeni birgə inkişaf məkanı yaratmaq üçün “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünün Azərbaycanın “İpək Yolunun dirçəldilməsi” dövlət inkişaf strategiyası və 2030-cu ilə qədər olan sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası ilə uyğunlaşdırılmasını möhkəmləndirmək barədə razılaşıblar. Strateji önəm daşıyan bəyanatın yedinci bəndində oxuyuruq: “Tərəflər iki ölkənin nəqliyyat sahəsindəki əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirir və regional qarşılıqlı əlaqələri təşviq edərək, nəqliyyat infrastrukturunun inkişafına, logistika və daşımların səmərəliliyinin artırılmasına dəstəyi davam etdirməyə hazır olduqlarını bildirlir”.

“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC və “Çin Dəmir Yolları” Dövlət Korporasiyası arasında yuxarıda bəhs etdiyimiz Anlaşma Memorandumu da Birgə Bəyanatın müddəalarına uyğun olaraq imzalanıb. Çin nəhəng ölkədir, böyük iqtisadiyyata malikdir, buradan dünyanın dörd bir tərəfinə yüklər göndərilir.

əlaqələndirildiyi yeganə ölkə Azərbaycandır. Lakin respublikamıza üstünlük qazandıran yalnız əlverişli coğrafi yerləşmə deyil. Azərbaycanın Avrasiya əvəzolunmaz nəqliyyat-logistika xəbına çevrilməsini şərtləndirən əsas amillərdən biri ondan ibarətdir ki, ölkə ərazisində Prezident İlham Əliyevin uzaqgörənliyi sayəsində bütün marşrutlar üzrə müasir infrastruktur qurulub - yüksək standartlar səviyyəsində avtomobil və dəmir yolları çəkilib, hava nəqliyyatı parkı, dəniz donanması gücləndirilib, Xəzər regionunda ən böyük gəmiqayırma zavodu , ən böyük liman istifadəyə verilib, bölgələr də daxil olmaqla yeni beynəlxalq səviyyəli aeroportlar tikilib.

Digər tərəfdən Azərbaycan uzunmüddətli daxili sabitliyə malikdir. Cəmiyyətimiz tolerantdır. Eyni zamanda, qonşu dövlətlərlə yaxşı münasibətlər qurması, daim həmrəylik və əməkdaşlıq təşəbbüslərindən çıxış etməsi də ölkəmizin nəqliyyat-logistika cəlbədiciyi artırır.

BTQ-nin potensialının artırılması üzrə razılaşma

“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC və “Çin Dəmir Yolları” Dövlət Korporasiyası arasında imzalanmış Anlaşma Memorandumunda əsas diqqət həmçi-

Həmrəyliyə aparan yol!

Vətən naminə birləşmək hər birimizin borcudur...

rov “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, 2020-ci ildə Azərbaycan diasporu kifayət qədər mütəşəkkillik göstərdi: “44 günlük hərbi əməliyyatlar dövründə xaricdəki soydaşlarımız siyasi görüşündən, düşüncəsindən, yaşadıqları ölkədən, çalışdığı yerdən asılı olmayaraq, milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə və ordumuza dəstək göstərdi. Onlar orduya, yarahə əsgərlərə, şəhid ailələrinə, cəbhəboyu ərazilərdə yaralanan, həlak olan, evləri dağılan dinc sakinlərə maddi, humanitar yardım göstərməklə yanaşı, haqq sösimizin dünyaya çatdırılmasında da böyük mütəşəkkillik və fədakarlıq ortaya qoydu”.

ABŞ, Kanada, Almaniya, Fransa, Niderland, Polşa və digər ölkələrin bir sıra şəhərlərində Azərbaycan həqiqətləri ni əks etdirən 100-ə yaxın afişa və posterlər yerləşdirildi. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü ilə, Azərbaycana dost xalqların diaspor nümayəndələri vasitəsilə Fransa, İtaliya, İngiltərə, Belçika, Moldova, Ukrayna daxil olmaqla 14 ölkənin mediasında 45 məqalə

yayınlanıb, ümumilikdə isə Tovuz təxribatlarından sonra diaspor təşkilatları 60 ölkədə 32 dildə 535 məqalə dərc etdirib. Eyni zamanda, Tovuz təxribatları, Ermonistanın işğalçılıq siyasəti, ordumuzun torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda apardığı hərbi əmə-

mələrinə göndərilib.

Dövlət Komitəsinin koordinasiyası ilə 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı, beynəlxalq təşkilatlar və Azərbaycandakı icmalar müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, BMT, Avropa Parlamenti, Avropa Şurası və digər beynəlxalq qurumlara 23 dildə 500-dən artıq bəyanat göndərdi. Avropa Parlamentinin üzvlərinə 775 bəyanat cətdirildi, müxtəlif ölkələrin 641 nəfər parlament üzvünə isə bəyanat və müraciətlər birbaşa təqdim olundu”.

Daha çox işlər görməliyik...

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan diasporu bu gün təşkilatlanmış formadadır: “Dövlətimiz xaricdə diasporumuzun gücləndirilməsi üçün vacib və lazımi addımlar atır. Ötən illər ərzində xeyli sayda diaspor təşkilatları yaradılıb, onlar Azərbaycan diasporunun xaricdə mütəşəkkil qüvvəyə çevrilməsi üçün çalışırlar. Son illər xarici ölkələrdə Azərbaycan Evləri, Koordinasiya Mərkəzləri yaradılıb ki, bütün bunlar diasporu-

liyatlara bağlı həqiqətləri əks etdirən müxtəlif dillərdə minlərlə məktub Azərbaycan Diaspor Könüllüləri, xaricdə və Azərbaycanda yaşayan gənclər vasitəsilə dünyanın aparıcı siyasətçilərinə və ABŞ konqres-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

muzun daha güclü və səmərəli fəaliyyət göstərməsinə xidmət edir. Bizim diasporun qarşısında duran vəzifələr Azərbaycanın uğurlu inkişafını təbliğ etməklə yanaşı, bu-günkü reallıqlarımızı dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq, ərmoni yalanlarını ifşa etməkdir. Bu istiqamətdə ciddi nəticələr əldə olunmaqdadır. Lakin bununla kifayətlənməli deyilik. Çalışmalıyıq ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımız daha mütəşəkkil formada fəaliyyət göstərərək yaşadıkları ölkələrin, şəhərlərin siyasi həyatında da yer alsınlar”.

Avropalı deputatlar erməni “dəyənəyi” rolunda...

Qeyri-aktual mövzularla gündəmə gəlmək istəyənlər

Cənubi Qafqazda əbədi sülh prinsipinə əsaslanan proses aktiv fazaya qədəm qoyan kimi “üçüncü əl” - sülhə mane olmaq istəyən maraqlı mərkəzlər hərəkətə keçir. Qeyri-aktual mövzuları yenidən gündəmə gətirmək, onları maraq vasitəsinə, hətta alver predmetinə çevirmək uğrunda çalışan bu dairələrin məqsədi iki ölkə arasında normallaşma ilə bağlı aparılan danışıqlara hər hansı bir formada mane olmaq və ya prosesi az müddətdə də olsa ləngitməkdir. Amma vəziyyət elə bir hal alıb ki, artıq erməni lobbisinin yalanları və ya qondarma iddiaları ciddi qəbul edilmir - bununla belə, prosesdə canfəşanlıq göstərənlərin iç üzü tam açıılır.

Lobbinin yeni “yandaşları”...

Avropa məkanında kök atmış ermənipərəst qruplar və onların əlaqələrinə çevrilmiş ayrı-ayrı fərdlər də davamlı antisülh addımları ilə seçilir. Məsələn, İsveçrəli deputatlar Erix Fontobelli və Lukas Reymanın Beynəlxalq Xristian Həmrəyliyi Təşkilatının prezidenti doktor Con Aybner və Ermənistanın keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan “Dağlıq Qarabağ üzrə İsveçrə Sülh Təşəbbüsü”nü təqdim etmək üçün bu ölkədə səfərdədirlər. Məqsəd “Azərbaycan hakimiyyəti ilə “Dağlıq Qarabağ”ın “köçkün” erməni əhalisinin nümayəndələri arasında beynəlxalq nəzarət altında könüllü, kollektiv və ləyaqətli qayıdış üçün danışıqlara yönəlməmiş birbaşa dialoqa başlamaqdır”. Qeyd edək ki, iyulun 7-də nümayəndə heyəti ABŞ Dövlət Departamentində olub və dövlət katibinin köməkçilərinin müavinləri Ceyk Makqi və Monika Eyyqer Yakobsenlə görüşüb. Müzakirələrdə “Dağlıq Qarabağdan didərgin düşmüş ermənilərin hüquqları, eləcə də Cənubi Qafqazda və daha geniş regionda baş verən proseslər” müzakirə olunub.

Qərbi azərbaycanlıların qayıdışı ilə bağlı proses onları qorxudur

Bayden-Blinken administrasiyasının ermənipərəst maraqlara himayədarlıq etməsi heç kimdə şübhə doğurmurdu və avropalı ermənipərəstlər də zaman-zaman bu məsələdən aktiv şəkildə istifadə etməyə çalışırdılar. Sırr deyil ki, əvvəlki illərdə məhz avropalı və amerikalı ermənipərəst dairələr ABŞ-in keçmiş administrasiyasından “mədəd umurdurlar”. İndiki halda ABŞ administrasiyasının həm bölgəyə, həm də sülh prosesinə baxışı ortadadır. “Erməni qazanının çömçəsi” olmaq üçün canfəşanlıq etməyə çalışan avropalı “deputatlar”ın niyyəti isə yeni yalanlar uyduraraq lokal maddi mənafelərini təmin etməkdir. Oskanyanın onlara “qoşulması” isə böli bir məsələdir - Ermənistanın hazırkı gərgin daxili siyasi arenasında

Swiss Peace Initiative For Nagorno-Karabakh

öne çıxmaq üçün xal qazanmağa çalışan keçmiş nazir məhz bu kimi yollarla diqqət mərkəzinə düşməyə çalışır. Amma o unudur ki, revansizm arzusunu Ermənistan üçün olduqca mənfi nəticələr doğura bilər.

Ermənipərəst qrupun ortaya qoyduğu “mövqe” bütünlüklə yalandan, qondarma iddialardan ibarətdir. Onların məqsədi son dövrlərdə global səviyyədə ermənilərin əsl simasının açılmasına istiqamətlənən fəaliyyətə mane olmaqdır. Belə ki, Azərbaycan haqlı olaraq qərbi azərbaycanlıların öz doğma yurd-yuvalarında yaşamaq hüququnun bərpası istiqamətində fəal iş aparır. Artıq bir çox beynəlxalq təşkilatlar - İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı özünün Zırvə sammitlərinin yekun qətnamələrində bu fundamental hüququn bərpasının vacibliyini qeyd edir. Ölkəmiz beynəlxalq hüquqa söykənərək Qərbi Azərbaycandan zorla didərgin salınmış azərbaycanlıların haqqını tələb edir. Bundan narahatlıq keçirən erməni lobbisi yenidən ABŞ Dövlət Departamentinə üz tutmaqla guya, “konturargument” formalaşdırmaq istəyir. Amma nəticə ortadadır - Qərbi Azərbaycandan, öz dədə-baba yurdlarından zorla qovulmuş yüz minlərlə azərbaycanlının hüquqları mütləq şəkildə bərpa olunmalıdır və bu tələbə artıq beynəlxalq aləmdən ciddi dəstək verilir.

Qrupun əsas məqsədi...

Qeyd edək ki, “İsveçrə Sülh Təşəbbüsü” (“Swiss Peace Initiative for Nagorno Karabakh”) İsveçrə parlamentinin aşağı və yuxarı palatalarında qəbul edilən 24.4259 sayılı qətnamə əsasında Erix Fontobelli və Lukas Reymanın daxil olmaqla 19 İsveçrə deputatının iştirak etdiyi çoxpartiyalı komitədir. Bu komandada həmçinin SDLT-nin (International Christian Solidarity / Christian Solidarity International - CSI) rəhbəri Con Aybner və Ermənistanın keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan (“Artsax” insan hüquqlarını qoruma Komitəsinin sədri qismində) yer alır. Bu “təşəbbüs qrupu” nu ilin mayın 26-da Bern şəhərində yaranıb. Bu, qrup üzvdə “beynəlxalq nəzarətli dialoq” “arzusunu” ortaya qoysa da, əsl mahiyyətdə erməni maraqlarının dəstəkçisi kimi lobbinin maliyyəsinə əsaslanan yeni bir mərkəz funksiyasını üzərinə götürüb. Onlar guya, İsveçrənin “neytrallığını” əsas götürərək qondarma “erməni qaçqınları” mövzusunda “dialoq” istəyirlər - amma əsl istək, sülh prosesi-nə mane olmaq, ayrı-ayrı maraqları təmsil etməkdir. Əgər isveçli deputatlar bu kimi məsələlərə “neytral” mövqedən yanaşırdılarsa, 30 illik dövrdə azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycandan qovulmasına, Qarabağdan qovulmasına niyə göz yumurdular?

İsveç dövləti bu təşəbbüsü dəstəkləmir - bununla bağlı mənbələrdə vurğulanır ki, “hökumət belə bir forumu təşkil etmək niyyətində deyil, çünki bu, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə uyğun təməlir” - amma təşkilat İsveçrə hökumətinin deyil, parlamentin “təşəbbüsünü” irəli sürür.

P.İSMAYILOV

Parisdə Azərbaycan təntənəsi

Ölkəmizin Fransadakı səfirliyinə hücum ilə bağlı birinci məhkəmə instansiyasının müəyyən etdiyi cəza daha da ağırlaşdırılıb

Paris Apellyasiya Məhkəməsinin 8 iyul qərarı ilə radikal erməni millətçiləri tərəfindən Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinin binasına edilmiş hücum ilə bağlı birinci məhkəmə instansiyasının müəyyən etdiyi cəza daha da ağırlaşdırılıb. Xatırladaq ki, 2022-ci il sentyabrın 18-də radikal erməni qrupları Parisdə Azərbaycan səfirliyinə hücum etmiş və nəticədə diplomatik nümayəndəliyin binasına zərər yetirmişdilər. Baş vermiş hücum aktı ilə əlaqədar dəlillər yerli məhkəməyə təqdim edilmiş və hücumun əsas təşkilatçısı və iştirakçılarının cəzalandırılması tələb olunmuşdur.

Parisdə səfirliyimizə hücumun qsa təfərrüatları

Bir sıra xarici ölkələrdə erməni terror təşkilatlarının mövcud olduğu hər kəsə məlumdur. Erməni terrorçuları xüsusilə Fransada təşkilatlanmış formada fəaliyyət göstərirlər. Bu da həmin ölkədə erməni lobbisinin daha güclü olması ilə bağlıdır. Fransada güclü dayaqlara və maliyyə qaynaqlarına malik olan erməni lobbisi hətta Yelisey Sarayına açıq və yaxud gizli formalarda təsir göstərmək imkanlarına malikdir. Hakim komandanın təmsilçiləri siyasi karyeraları, seçkilərdə daha çox səs toplamaq naminə erməni lobbisi dairələrindən gələn sifarişləri məmnuniyyətlə yerinə yetirməyə çalışırlar. 18 sentyabr 2022-ci il tarixində Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinə bir qrup erməni tərəfindən edilən hücumun qarşısının müvafiq qurumlar tərəfindən alınmaması da məhz bu kontekstdə dəyərləndirilməlidir.

Səfirliyimizə hücum Azərbaycan Ordusunun Ermənistanın sərhəd təxribatlarının qarşısını qətiyyətlə alması fonunda baş vermişdi. Erməni terror təşkilatları ayrı-ayrı ölkələrdə bu qəbildən olan vandalizm əməlləri törətməklə sanki Ordumuzun qələbələrinin qisasını aldıqlarını düşündürdülər. Bu da bir erməni xislətidir - onlar döyüş meydanlarından kütləvi şəkildə qaçırırlar, fərarilik edirlər, məğlubiyyətlərinin “qisasını” isə mülki insanlara, diplomatik korpuslarmıza ziyan vurmaqla, uşaq oyuncaqlarında minalar yerləşdirməklə almağa çalışırlar. Bununla da özlərini “qəhrəman” sanırlar. Qeyd edək ki, həmin ərəfədə ermənilər həmçinin Azərbaycanın Livandakı, Amerika Birləşmiş Ştatlarındakı (ABŞ), Böyük Britaniyadakı səfirlikləri önündə də oxşar hadisələr törətməyə cəhdlər göstərmişdilər. Ancaq həmin ölkələrin müvafiq qurumlarının qətiyyətli davranışları sayəsində er-

mənilərin təxribat planlarının qarşısını almaq mümkün oldu.

Fransaya gəldikdə isə, bu ölkənin hüquq-mühafizə orqanlarının təmsilçiləri ermənilərin səfirliyimiz önündə təxribat törətmələrinə bir növ seyrçil qalıblar. Onlar səfirliyin binasının mühafizəsini lazımcına təşkil etməyiblər. Bundan istifadə edən ermənilər əvvəlcə səfirliyin qarşısındakı dəmir maneələri aşırıblar, sonra isə binanın giriş qapısını sıdırmağa, içəri daxil olmağa çalışıblar. Ermənilərin qanunsuzluğunu əks etdirən videogörüntülərdə yerli hüquq-mühafizə orqanları əməkdəşlərinin erməni vandalizminin qarşısını almaq üçün heç bir tədbir görmədiyi əks olunub.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycan bəhs olunan hadisələrə birmənalı kəskin münasibətini bildirib. Zamanında Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) yaydığı bəyanatda vurğulanıb ki, özündə vandalizm və terror elementlərini ehtiva etməklə bu hücumlar diplomatlara, onların mülklərinə xəsarət yetirmək məqsədini güdür, beləliklə də, cinayət məsuliyyəti doğuran əməllər kimi səciyyələndirilir. Radikal erməni qruplarının cinayətkar hərəkətlərini qətiyyətlə pisləyirik və müvafiq ölkələrdə bu cür təxribatların qarşısının alınmasına cavabdeh olan qurumların öz vəzifələrinə məsuliyyətlə yanaşmasını gözləyirik.

Eyni zamanda, Azərbaycanın İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva da xarici ölkələrdə Azərbaycanın diplomatik nümayəndəliklərinə edilən hücumlara münasibət bildirib. O vurğulayıb ki, səfirliklərimizin binasının lazımı səviyyədə qorunmaması həmin dövlətlərin beynəlxalq hüquqla üzərinə götürdüyü öhdəliklərin pozulması deməkdir.

İki mərhələdə yerini tapan ədalət

Öcalandan növbəti çağırış... Türkiyə növbəti dəfə gücünü nümayiş etdirdi

PKK terror təşkilatının həbsdəki lideri Abdullah Öcalan növbəti dəfə tərəfdarlarına silahlı yerə qoymağa çağırıb. Türkiyənin İmralı həbsxanasından PKK üzvlərinə müraciətində Öcalan türk-silah prosesinin başlamasının zəruriliyini vurğulayıb. Türkiyə KİV-lərinin məlumatına görə, Öcalan videomüraciətində bu il fevralın 27-də etdiyi çağırışa sadiq olduğunu bildirib - o, deyib ki, silahların buraxılması istiqamətində daha praktik və konkret, qətiyyətli addımlara keçmək üçün səylər davam etdirilir: “PKK dövlət qurmaq məqsədindən və əsas müharibə strategiyasından əl çəkərək mövcudluğunu bitirir”. Qruplaşma başçısı DEM Partiyasının Türkiyə Böyük Millət Məclisindəki digər partiyalarla birlikdə türk-silah prosesinin uğurla həyata keçməsi üçün üzərinə düşəni edəcəyini də vurğulayıb: “Mən silahların deyil, siyasətin və sosial sülhün gücünə inanıram. Mən sizi bu prinsipi həyata keçirməyə çağırıram”. Qeyd edək ki, PKK lideri bundan əvvəlki videomüraciətində də tərəfdarlarına “silahlı yerə qoyun” çağırışı etmişdi. Məhz Öcalanın çağırışından sonra mayın 12-də PKK terror təşkilatı Türkiyəyə qarşı silahlı mübarizəni, həmçinin öz fəaliyyətini dayandırdığını elan etdi. Önemli bir məqamı da xatırlatmaq lazımdır ki, DEM (Xalqların Bərabərlik və Demokratiya Partiyası) Partiyasının nümayəndələri aprelin 22-də İmralı həbsxanasında A.Öcalanla görüşmüşdülər. Türkiyə KİV-ləri qeyd edirlər ki, PKK-nın silahlı yerə qoyması ilə bağlı qərarı məhz bu görüşdən sonra verilib.

Öcalanın növbəti çağırışının məqsədi

Məsələ ilə bağlı politoloq Zaur İbrahimli “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Öcalanın yenidən çağırış etməsi PKK-nın və PKK-ya bağlı silahlı qruplaşmaların türk-silah prosesinin qonaqətbəx səviyyədə olmamasından irəli gəlir. Onun sözlərinə görə, Öcalanın videomüraciətindən əvvəl Türkiyə rəsmiləri tərəfindən məsələ ilə bağlı səsləndirilən bəyanatlar diqqəti cəlb edir. “Türkiyə rəsmiləri bəyan edirdilər ki, PKK-nın türk-silah prosesinin monitorinqi aparılıb və bu proses üzərində real mexanizmlər təbiiq olunmalıdır. Demək olar ki, Ankara bu məsələdə çox ciddidir. Xüsusilə bir məqa-

mını da nəzərə çatdırmı ki, DEM partiyasında və bu partiya ilə bağlantıları olan siyasi qruplaşmalarda PKK-nın türk-silah prosesinin necə həyata keçməsi və bu prosesdən sonrakı addımlar barədə yekdill mövqe yoxdur. Suriyadakı YPG/PYD silahlı qruplaşmasının liderləri bu prosesə təsir göstərirlər və onların tam fərqli baxışları var. PKK-nın total şəkildə silahlı yerə qoyması, silahlı mübarizədən əl çəkməsi və hərbi potensialından imtina etməsi ilə bağlı vədlərinin reallaşması üçün hələ çox addımlar atılmalıdır”, - deyər Z.İbrahimli bildirib.

Ekspert vurğulayıb ki, istənilən halda bu prosesin özü müsbət bir prosedir: “Bu, Türkiyənin uzun illər boyu apardığı diplomatik-siyasi və hərbi mübarizəsinin nəticəsidir. PKK liderləri, eləcə də DEM partiyasının rəhbərliyi regionda baş verən siyasi proseslərin həmiyyətini nəzərə almaya bilməzlər. Açıq şəkildə görünür ki, artıq ABŞ da Yaxın Şərqdəki siyasətini yenidən nəzərdən keçirməyə başlayıb. Türk ordusunun hərbi potensialının artması, daha yeni texnologiy imkanlarla təmin olunması, xüsusilə ordunun müasir tələblərə cavab verən PUA-larla təzəih olunması onun PKK və digər terror təşkilatlar ilə mübarizəsini daha da gücləndirir. Türk ordusu öz yerli istehsalı olan PUA-lar vasitəsilə PKK-nın dağlardakı bütün gizli sığınacaqlarını aşkar edərkən onların hamısını məhv etdi. PKK Türkiyənin güdrəti qarşısında diz çöküb. Vaxtilə bu terror qruplaşmasına gizli dəstək göstərən dövlətlər də regiondakı realığı qəbul edirlər, ən əsası da artıq Türkiyənin regionda geostrateji, geosiyasi və geoqiqtisadi təsir imkanlarını nəzərə alırlar”.

PKK tam türk-silah olunacaq?

Haqq nəzirlər, ancaq üzülməz, deyiblər. Parisdəki səfirliyimiz önündə baş verən erməni təxribatı ilə əlaqədar ədalət də iki instansiya məhkəməsinin qərarı ilə öz yerini tapıb. Xatırladaq ki, Paris Məhkəməsinin 2023-cü ilin iyunun 23-də keçirilmiş iclasının qərarı ilə hücumun əsas təşkilatçısı “Charjoim” erməni hərəkətinin üzvü Loris Tufanyana 6 aylıq şərti cəza və cərimə müəyyən edilib.

Qarşı tərəf birinci instansiya məhkəməsinin qərarı ilə razılaşmayaraq, Apellyasiya Məhkəməsinə müraciət edib. 2025-ci il iyunun 10-da Apellyasiya Məhkəməsinin iclası keçirilib.

Apellyasiya Məhkəməsinin iyun 8-də elan etdiyi qərarla birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən qərara alınmış 6 aylıq şərti cəzanın müddəti 2 dəfə artırılaraq 12 ay müəyyən edilib. Həmçinin L.Tufanyana 5 il müddətinə silah saxlamaq və gözdirmək qadağan edilib və cərimə məbləği artırılıb.

Paris Apellyasiya Məhkəməsinin bu qərarı gələcəkdə bu kimi halların qarşısının alınması baxımından mühüm addım kimi qiymətləndirilir.

Bəs diplomatik nümayəndəliklər necə qorunmalıdır?

Baş verənlər fonunda sual yaranır: Bəs diplomatik nümayəndəliklər necə qorunmalıdır? Xarici İşlər Nazirliyi xatırladıb ki, Diplomatiə əlaqələr haqqında 1961-ci il Vyana Konvensiyasına uyğun olaraq, diplomatik nümayəndəliyi hər cür hücumlardan və zərər vurulmasından qorumaq və nümayəndəliyin sakitliyinin pozulmasının və ya şərefinin təhqiir olunmasının qarşısını almaq üçün lazımi tədbirlər görmək yerləşmə dövlətinin xüsusi vəzifəsidir. Bundan başqa, “Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə, o cümlədən diplomatik agentlərə yönəlməmiş cinayətlərin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında” 1973-cü ildə digər bir beynəlxalq Konvensiya qəbul olunub. 18 sentyabr 2022-ci il tarixində Parisdəki səfirliyimiz önündə baş verən məlum hadisə hər iki Konvensiyanın kobud şəkildə pozulması anlamına gəlir ki, bu da artıq Yelisey Sarayının məsuliyyətidir. Daim beynəlxalq hüququn, insan haqlarının qorunmasına çağırışlar edən bir ölkə ilk növbədə öz daxilində bu prinsiplərin, qanunların aliliyinin qorunmasını təmin etməlidir.

Mübarizə ABDULLAYEV

“Ola bilər ki, PKK bütün hərbi potensialını tam sıfırlamasın. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, PKK və ona bağlı siyasi qruplaşmalar aparılan müzakirələrin nəticəsindən asılı olaraq, bu istiqamətdə öz siyasətlərini müəyyənləşdirməyə çalışacaqlar. Bununla yanaşı, bəzi beynəlxalq güc mərkəzlərinin PKK üzərində təsir mexanizmləri də var. Onlar Türkiyənin beynəlxalq və regional güc mərkəzinə çevrilməsindən çox narahatdırlar. Hər halda hazırda baş verən siyasi proseslər PKK-ya Türkiyə ilə anlaşmaq üçün müəyyən imkanlar yaradır. PKK bu imkanlardan istifadə etmək məcburiyyətindədir”,-deyər Z.İbrahimli vurğulayıb

PKK-nın məğlubiyyəti reallıqdır

Politoloq Tural İsmayilov qəzetimizə şərhində bildirib ki, PKK-nın silahlı buraxması faktiki olaraq Türkiyə dövlətinin uzunmüddətli və ardıcıl mübarizəsinin real nəticəsidir. “Bu hadisə terrorla mübarizənin təkcə hərbi deyil, diplomatik, siyasi və

kəşfiyyat müstəvilərində də uğurla aparıldığını sübut edir. Abdullah Öcalanın bu çağırışı istər həbsxanadan gəlsin, istər başqa mərkəzdən, Ankara üçün yalnız bir nəticə doğurur: dövlətin iradəsi qalib gəldi. Silahın buraxılması ilə bağlı çağırışa kollektiv şəkildə əməl olunursa, bu, Türkiyə üçün strateji qələbə olacaq. Türkiyə bu prosesə istənilən güzeşt və ya qeyri-rəsmi dialoq olmadan nail olub - məhz bu da prosesi unikallaşdırır. Silahların yerə qoyulması PKK-nın regiondakı, xüsusilə də İraqın şimalında və Suriyanın şərqindəki dayaqlarının təcridcən çökəcəyinə işarədir. Bu mərhələdə əsas məsələ - təşkilatın silahlı strukturlarının tam ləğvi və ideoloji aparatının ifşasıdır. Təkcə fiziki olaraq silahlı buraxmaq kifayət deyil, ideoloji və maliyyə damarları da kəsilməlidir. Çünki silahlın yerə qoyulması bəzi hallarda zaman qazanmaq, strukturu yeniləmək və ya beynəlxalq legitimlik axtarışına çıxmaq üçün də alətə çevrilə bilər”, - deyər T.İsmayilov əlavə edib ki, DEM Partiyasının siyasi xəttində də ideoloji transformasiya gözlənilməlidir: “Öcalanın rolu bu mərhələdə artıq siyasi dəyərini itirib, çünki meydan Ankara ilə xalq arasındadır. Bu zəfər, təkcə hərbi deyil, milli ruhun və dövlətçilik iradəsinin zəfəridir. Silahlı yerə qoyan tərəf artıq dikte edən tərəf deyil, dikte olunan tərəfidir. Türkiyənin indi qarşısında duran əsas məsələ - bu zəfəri diplomatik və geosiyasi masaya daşmaqdır. Türkiyə regionda yalnız sabitliyi təmin edən güc mərkəzi deyil, həm də terrora qarşı global mübarizə modelini təqdim edən aktordur”.

Yunis ABDULLAYEV

Brüssel Ukraynanın büdcə kəsirini ödəyəcək Aİ Ukraynada nə məqsəd güdür?

Avropa İttifaqı 2026-cı il üçün Ukraynanın 19 milyard dollarlıq büdcə kəsirini ödəmək niyyətindədir. Belə ki, “Financial Times” nəşrinin məlumatına görə, Avropa Komissiyası hazırda Aİ-yə üzv dövlətlərlə müxtəlif maliyyə variantlarını müzakirə edir. Müzakirə predmentinə büdcədənkonər qrantlar şəkilində Ukraynaya hərbi dəstəyin göstərilməsi, Kiyev üçün mövcud olan 50 milyard dollarlıq G7 dəstək proqramından kreditlər üzrə avanslar və dondurulmuş Rusiya aktivlərindən istifadə daxildir. Nəşrin məlumatında qeyd olunur ki, Brüssel Ukraynanın yenidən qurulmasının maliyyələşdirilməsinə dair həftəsonu Romada keçiriləcək sammit ərəfəsində yeni maliyyə mənbələri tapmağa çalışır. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, Avropa Komissiyası Ukraynaya maliyyə dəstəyini davam etdirmək üçün Avropa İttifaqının 2028-2034-cü illər üçün növbəti yeddillik büdcə layihəsinə 100 milyard avro məbləğində

ayrıca bənd daxil edib. “Bloomberg” agentliyi iddia edir ki, Avropa Komissiyasının bu addımı Ukraynada iqtisadi-siyasi vəziyyətin nizamlanmasının zərurətindən irəli gəlir. Beynəlxalq Valyuta Fondu isə Ukraynanın gələcək üçün maliyyə ehtiyatlarının, dövlətlərin yalnız bu il və ya 2026-cı ilin ortalarında başa çatacağı təqdirdə ödəniləcəyini bildirib. İyulun əvvəlində Ukrayna Beynəlxalq Valyuta Fondundan 500 milyon dollarlıq növbəti maliyyə tranşını alıb. Ukraynanın Baş naziri Denis Şmıqal yerli KİV-lərə açıqlamasında bildirib ki, həmin vəsait büdcənin prioritet ehtiyatlarını ödəmək üçün istifadə olunacaq.

Xatırladaq ki, Rusiya-Ukrayna münaqişəsi başlayandan bəri Avropa İttifaqının və onun üzvü olan dövlətlərin Ukraynaya maliyyə, iqtisadi və hərbi yardımı 160 milyard avro təşkil edib - bu vəsaitlər çoxsaylı fərdi proqramlar, kredit şəklində ayrılıb.

100 milyardlıq fond

Məsələ ilə bağlı Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin siyasi eksperti Sultan Zahidov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Brüssel Ukraynanı bütün növ yardımlarla təmin etmək üçün xüsusi fond yaratmaq niyyətindədir. “Bu yaxınlarda Brüsseldə Avropa İttifaqına üzv ölkələrinin maliyyə nazirlərinin baş tutan son görüşündə Ukraynaya maliyyə-iqtisadi, hərbi və humanitar yardımların daha da genişləndirilməsi ilə bağlı ətraflı müzakirələr aparılıb. Bu görüşdə Ukrayna üçün 100 milyard avro dəyərində fondun yaradılması təklif olundu. Belə fikir yürüdüldü ki, 2028-2034 - cü illərdə Kiyevin maddi ehtiyatları və tələbatları bu fondun vəsaiti hesabına mərhələli şəkildə ödənilsin. Bu, kifayət qədər böyük məbləğdir,” - deyər S.Zahidov əlavə edib ki, hazırda belə bir fond ilkin təklif kimi irəli sürülür; “Aİ-nin üzv ölkələrinin rəhbərlərinin və nazirlərinin gələcək görüşlərində bu məsələ ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılacaq. Bu təklifin həyata keçib-keçməyəcəyinə gəlincə, bu, Aİ-nin üzv ölkələrinin ümumi mövqeyindən asılı olacaq”. Ekspert, həmçinin bildirib ki, Ukraynaya G7-nin ERA proqramı çərçivəsində də maliyyə dəstəyi göstərilir: “G7 ölkələri Ukraynaya 50 milyard dollar dəyərində maliyyə yardımı ayırıblar. Artıq bu vəsaitin 17 milyard Kiyevə verilib. Kanada əlavə olaraq, Ukraynanı 1.4 milyard dollar ilə təmin edib. Sözsüz ki, G7-nin ERA proqramı çərçivəsində Ukraynaya ayrılan maliyyə vəsaitləri Rusiyanın dondurulmuş aktivlərindən əldə olunur. O ki qaldı Ukraynanın 19 milyard dollarlıq büdcə kəsirinin Brüssel tərəfindən ödənilməsinə, hesab edirik ki, Brüssel bu kəsiri qrantlar şəkilində ayrılan yardımlar, o cümlədən G7-nin ERA proqramının maliyyə vəsaitləri və Rusiyanın dondurulmuş aktivləri hesabına ödəməyə çalışacaq”.

BVF Ukraynaya yardımı davam etdirəcək, amma....

“Bu günə qədər Beynəlxalq Valyuta Fondu Ukraynaya 15.6 milyard dollar dəyərində maliyyə dəstəyi göstərib. BVF Ukraynaya maliyyə yardımlarını davam etdirəcək. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, təşkilatın işləri təkcə Ukrayna ilə məhdudlaşmır. BVF digər kasıb ölkələrin də ehtiyatlarını qarşılamalıdır. Ona görə də Kiyev BVF-yə tam arxayın olmamalıdır,” - deyər S.Zahidov vurğulayıb.

Aİ-nin məqsədi

Ekspert hesab edir ki, Avropa İttifaqının Ukraynaya maliyyə-iqtisadi yardımları davam etdirməsi, xüsusilə Ukraynanın büdcə kəsirini ödəməyi öz üzərinə götürməsi bir sıra məqsədlərə istiqamətlənib: “Aİ istəyir ki, Ukrayna Rusiya ilə müharibədə ağır məğlubiyyətə düşməsin, daha çox ərazi itirməsin və Rusiyaya daha qətiyyətli müqavimət göstərsin. Eyni zamanda, Brüsseldə hesab edirlər ki, Avropa çox böyük təhlükə ilə üzləşə bilər və bu təhlükədən özlərini sığortalamaq istəyirlər. Ona görə də Aİ Ukraynaya maliyyə-iqtisadi və hərbi yardımları davam etdirməkdə maraqlıdır. Aİ-nin Ukraynaya yardımları təxminən 160 milyard avroya çatıb”.

Aİ bu yükü ABŞ və BVF ilə bölüşəcək?

Bu məsələ ilə bağlı ekspertin fikrinə gəlincə, o, qeyd edib ki, Aİ Ukraynada yenidənqurma işlərinin maliyyələşdirilməsində ən ağır yükü öz üzərinə götürmək məcburiyyətində qala bilər: “Hesab etmərəm ki, BVF bu məsələdə Aİ ilə birlikdə hərəkət edəcək. ABŞ-ın mövqeyi isə qeyri-müəyyən olaraq qalır. Əsas yük Brüsselin üzərinə düşəcək. Bunun nə dərcədə effektiv olub-olmayacağını yalnız zaman göstərəcək”.

Yunis ABDULLAYEV

Qəbulə xanım və I Pyotr

Qan düşmənciliyinin qısa tarixi

əvvəli ötən sayımızda

Hadisənin gerçək üzünü və mahiyyətini həm bir tarixçi, həm də bir Azərbaycan qadını olaraq fəhm edən Sara Aşurbəyli “Bakı şəhərinin tarixi” əsərində bildirirdi ki, “əlli ildən sonra rus hərbcilərinə bu cür divan tutulması yalnız yaxın qohumların intiqamının alınması ilə izah edilə bilər”.

Özünün də salyanlılarla yaxın qohumluq əlaqəsi olan professor Sara Aşurbəyli (Əli bəy Hüseynzadənin qardaşının qəlini idi) aradan keçən hansı əlli ili nəzərdə tuturdur? Məsələ də elə həmin bu əlli il söhbətindədir.

Burda sözü qüvvət olsun deyə, əvvəlcə 1667-68-ci illərdə Salyanı gözib dolaşan Övliya Çələbinin “Səyahətnamə”sindən bir məqamı xatırlatmaq istəyirəm. Çələbi yazırdı: “Bəzən Moskva kazağı kənarı sazlı gəmilərlə Kür nəhrinə girib əcəm şəhərlərini nəhb (yağma) və qarət edərlər. Aldıqları əsirləri Gilan bazarına aparıb satırlar”. Tarixdən isə bəllidir ki, şəhərləri yağma və qarət edən, oğurladığı adamları Gilan bazarına aparıb satan Moskva kazaklarının başında Stepan Razin dayanırdı. Övliya Çələbi Salyanı məhz Stepan Razinin qarət etdiyi ildə ziyarət etmişdi. Və təbii ki, Moskva kazağının qarətləri barədə məlumatı da ona yerli əhali vermişdi. 1667-ci ildə Salyana basqın edərək, yerli xanın qızını da əsir götürən Razin bu “gözəl və əsilzadə qızı” Gilan bazarına aparmış, onu öz yanına saxlamışdı. Bunu, dediyim kimi, “kənarı sazlı” gəmidəkilərdən biri, Razin tərəfindən əsir götürülmüş holland əsilli İsveç səfiri, hadisənin şahidi Lüdviq Fabritsius yazıb.

“Zapiski inostrancev o vosstanii Stepana Razina” (Leningrad, 1968) kitabında Lüdviq Fabritsiusun təxminən, 1667-ci ilin payızında şahidi olduğu bir hadisə nəql olunur: “Stenka əvvəlcə oğurladığı gözəl və əsilzadə tatar qızı qeyri-adi şəkildə qurban verdi. Onu bir il əvvəl əsir almışdı... Qəfil, sübh tezdən geri çəkilmək ərəfəsində o yataqdan qalxdı, yazaq qızıqığaza ən gözəl libaslarını geyindirdi və dedi ki, ötən gecə Yaik (Ural) çayının tabe olduğu su tanrısı İvan Qorinoviç zühur edərək ona tənə vurmuşdur ki, Stenka artıq üç ildir ki, uğurlar qazanır, İvan Qorinoviçin köməkliyi ilə keyli var-dövlət toplayıb, amma öz vədlərini yerinə yetirmir. Axı, o, ilk dəfə Yaik çayına səcdə edərək Qorinoviçə vəd etmişdi ki, “əgər sənin köməyinlə uğur qazansam, əldə etdiyim ən yaxşı şeylərdən sənə də verəcəyəm”. Bundan sonra bədbəxt qadını götürdü. Bu sözləri deyib onu çaya atdı: “Ey qoruyucum, bunu qəbul et, mənim sənə iltifət etməyə, yaxud qurban verməyə bu gözəl qadından başqa yaxşı heç nəyim yoxdur”.

“Osengö 1667 qida raziniü zavxatvii znatnuö i krasivü “tatarskuö devu” , s kotoroy Stengka Razin delil loje. İ pered tem, kak optlgit iz Ötükoqo qorodka, Razinu ekobi əvilə və sne “vodənoy boq İvan Qorinoviç”, ktoromu podvlastna reka Əik. Boq stal uprekatğ atamana v tom, çto on ne sderjal obehanio i ne otdal emu samoy iennoy dobiçi. Razin prikazal devuşke nadeğt svoi luçşie naređi, i koqda çelni vipfli na reçənoy prostor Əika (ne Volqi) brosil krasaviüu v reku so slovami: “Primi gto, pokrovi-telğ moy, Qorinoviç, u menə net ničeqo luçşeqo, çto ə moq bi prinesti tebe v dar...”

Fabritsiusun yazdıqlarına bəzi məqamları əlavə etməyə ehtiyac var. “Bədbəxt qadını çaya atdı” sözləri Razinin iyrənc hərəkətinə tam əks etdirmir. Başqa bir qaynaqda hadisənin təsviri fərqlidir: “Şahzadəni (tatar qızını) məşuqəsi olmağa məcbur etdi. Qəzəblənib sərxoş olub, düşünmədən o qıza zülm etdi və Volqaya üz tutub dedi: “Sən gözəlsən, çay, səndən bu qədər qızıl, gümüş və ləl-cəvahirat almışam, sən mənim şərəfinim, şöhrətimin atası və anasısan və sənə hələ heç bir şey qurban vermədim. Mən daha nəqor olmaq istəmirəm!” Sonra bir əli ilə bədbəxt şahzadənin boynundan, digəri ilə ayaqlarından tutub çaya atdı. Salyanlı qızın qətlə belə baş verir. Razin boynundan və ayaqlarından tutaraq onu bu şəkildə Volqa çayına atır, Salyan xanının Kür üstündə doğulub böyüyən qızını Volqa çayında bütərəst slavyanların Su ilahına qurban verir.

Bu hadisə sonralar Stepan Razin barədə uydurulmuş miflərdən biri kimi, onu müqəddəsləşdirmək istəyən rusların dilinin əzbəri oldu. Yuxarıda xatırladığım epizod Vasilı Qonçarovun ssenarisini rejissor Vladimir Romaşkovun 1908-ci ildə çəkdiyi Razin barədə filmin süjet xəttinə çevrildi, hətta filmin finalı da salyanlı xanımın Razin tərəfindən vəhşicəsinə Volqa çayına atılması ilə bitirdi. Rus şairləri bunu Razinin qəhrəmanlığını vəsf edən şeirlərdə tərənnüm etdilər. Məsələn, o şeirlərin ən məşhurunu Sadovnikov 1883-cü ildə

yazdı: “İz-za ostrova na strejəğ”. Şeirə bəstələnmiş mahnı Rusiya ordusu hərbi orkestrinin ifasında, hətta rus qəhrəmanlığını vəsf edən mahnı kimi bu gün də sevilərək ifa olunmaqdadır. Mahnını Vladimir Visotski də oxuyub:

*Из-за острова на стрежень,
На простор речной волны
Выбегают расписные,
Острогрудые челны.*

*На переднем Стенька Разин,
Обнявшись с своей княжной,
Свадьбу новую справляет
И веселый и хмельной.*

*А княжна, склонивши очи,
Ни жива и ни мертва,
Робко слушает хмельные,
Неразумные слова.*

*“Ничего не пожелю!
Буйну голову отдам!” -
Раздается по окрестным...
Берегам и островам.*

*“Ишь ты, братцы, атаман-то
Нас на бабу променял!
Ночку с нею повозился -
Сам наутро бабой стал...”*

*Ошалел...” Насмешки, шепот
Слышит пьяный атаман -
Персиянки плененной
Крепче обнял полный стан;*

*Гневно кровью налилися
Атамановы глаза,
Брови черные нависли,
Собирается гроза.*

*“Эх, кормилица родная,
Волга, матушка-река!
Не видала ты подарков
От донского казака!..*

*Чтобы не было зорно
Перед вольными людьми,
Перед вольною рекою, -
На, кормилица... возьми!”*

*Мощным взмахом поднимает
Плененную княжну
И, не глядя, прочь кидает
В набежавшую волну...*

*“Что затихли, удалые?..
Эй ты, Фролка-черт, пляши!..
Грянь, ребята, хоровую
За помин ее души!...”*

Şeirin sonunda bir məqam var. Razin gözəl və əsilzadə salyanlı qızı Volqa çayında boğandan sonra ətrafına səslənir, kazakları rəqsə və qızın ruhunu anmaq üçün xorla oxumağa çağırır.

Həmin günlərdə, yəni 1667-ci ildə gəmi mütəxəssisi sifəti ilə Salyanda olan Holland səyyahı Jan Streys Razinin əsir götürdüyü xan qızını əsir götürülməzdən əvvəl görmüşdü. Streys salyanlı qızın geyim-keçimini də təsvir edib: “O, qızıl və gümüşlə toxunmuş paltar geyinir, kraliça kimi mirvari, brilliyant və digər qiymətli daşlarla bəzənirdi. Çox gözəl və məhrəban qız idi, Razin hər işdə onun xoşuna gəlməyə çalışırdı, qız da onun qəddarlığından qorxaraq ona təslim oldu, amma yəni də bu vəhşi heyvanın əlində belə dəhşətli şəkildə ölməli oldu”.

Təbii ki, qızıl və gümüşlə toxunmuş paltar geyinmək, kraliçalar kimi mirvari, brilliyant daşlarla süslənmək xan qızına yaraşan bir geyim idi. Çarəsiz qız Razinə qəddarlığından qorxaraq təslim olmuşdu və nəhayət, bu vəhşi heyvanın əli ilə də qətlə yetirilmişdi. Razin Slavyan bütərəstirdi və bəzi qaynaqlarda onu Su ilahı İvan Qorinoviçin kahini adlandırırlar... O, salyanlı qızı öz ilahına qurban vermişdi.

Salyan naibi Həsən bəyin həyat yoldaşı Qəbulə xanımla I Pyotr arasında gizli-aşkar şəkildə təzahür edən qan düşmənciliyi Ural çayında Razinin İvan Qorinoviçə qurban verdiyi əsilzadə və gözəl salyanlı qızın, Salyan xanının namə balasının Qəbulə xanım tərəfindən əlli yeddi ildən sonra alınmış qisasıydı ki, o dövrdə Rusiyanı məhvərindən oynatmışdı. Lakin, fikrimcə, bu qısa hadisəsi ailə, nəsil çərçivəsini əşarəq, milli şərəfin təhqir olunmasına, torpaqlarımızın işğalına dözə bilməyən bir türk xanımının I Pyotra açıqlı, qanlı cavabı səviyyəsinə yüksəlir. Əlli yeddi il əvvəl oğurlanaraq sonra da öldürülmüş xan qızının ruhu naminə xan qızı Qəbulə xanımın qisası namus davası şəklində belə gerçəkləşmişdi.

(Qərbdədir, Vasilı Qonçarovun Stepan Razin barədə çəkdiyi filmdəki qızın da xəyalı sevgilisinin adı Həsəndir. Rus hərbcilərinə divan tutan Qəbulənin də ərinin adı Həsən idi)

Dövrün səciyyəsi. Rusiya, İran, Osmanlı

I Pyotr, II Təhmasib və III Əhməd

Ümumiyyətlə, o dövrün tarixi situasiyası çox mürəkkəb və gərgindir.

Rusiya, əvvəldə qeyd etdiyim kimi, İsveçlə 20 illik müharibədən qalib çıxıb. Məğlub olmuş İsveç kralı Osmanlıya sığınmış. Kralı təqib edən rus birliklərinin osmanlı ərazilərinə girməsi əsas verməmişdi ki, Osmanlı dövləti Rusiyaya müharibə elan etsin. Osmanlının güclü müqaviməti ilə qarşılaşan rus qoşunları Prut çayı ərazisində mühasirəyə düşmüş, hətta Pyotr döyüş meydanından senata az qalaraq, vida məktubu yazmışdı: “Mənim bütün əsgərlərimlə aldığım uydurma xəbərlər üzərinə bizim qüvvətlərdən bir neçə dəfə üstün Osmanlı ordusu tərəfindən əhatə olundum. Yeyəcək yolları tamamilən türklərin əllərində olub Allahın lütfi olmasa, məğlub və əsir ediləcəyimə şübhə etmərəm. Əgər əsir düşsəmsən, mən özünü də qar tanımayın və bir şey əmr edərsən, buna əməl etməyin...”

Prut çayı üzərindəki məğlubiyyətdən sonra ruslar Rusiya ilə Osmanlı arasında əbədi sülh müqaviləsi imzaladılar. Və Osmanlı və Rusiya arasında diplomatik danışıqlar başlandı. Ruslarla türklər arasında Bakıya sahiblənmək uğrunda mücadilə bundan sonra daha da kəskinləşdi. Bakıya sahib çıxılması Rusiyanın da, Türkiyənin də başlıca siyasi hədəfidir. I Pyotru Xəzər sahillərinə tələsdiren ən əsas səbəb də Osmanlı dövlətinin bölgədə aktivləşməsiydi. “Bizim Kaspi dənizi sahillərini ələ keçirməyə böyük ehtiyacımız vardır. Biz türkləri buraya buraxa bilmərik”. Bunu həmin illərdə I Pyotr deyir. Sultan III Əhməd isə Prut zəfərindən sonra 1723-cü ilin 6-7 avqustunda İstanbulda - Babilidə və Beşiktaşda Rusiya-Osmanlı arasında imzalanacaq müqavilənin müzakirəsi zamanı “tamamilən İslam ölkəsi olan Dərbənd və Bakı tərəflərinin çox zaman əvvəl osmanlıların əlində bulunduğundan yenə onlara aid olması lazım gəldiyini” hökm edirdi. Osmanlının şərhi bu idi. Buna qarşı çıxan isə İsfahanda II Təhmasib, Peterburqda isə I Pyotr oldu. Bir sözlə, dövr tamamilə mürəkkəb dövrüdü.

Burda həssas bir məqam var. Molcanovun “Diplomatie Petra Pervoqo” kitabında qeyd olunur ki, Azərbaycanı osmani knyazları və müsəlman rəhbərləri Osmanlı imperiyasından kömək istəyirdilər. Salyanda da Qəbulənin atası Hüseyn xan usmirlərdən idi. Bir sözlə, Osmanlı faktorı Salyanda çox güclüydü. Osmanlının da diqqəti əsasən Bakıda və Salyandaydı. Qəbulə elə bir hərəkət etmişdi ki, rus hərbi birlikləri Salyanı tərk etmək məcburiyyətində qalmışdı. Ardıya da bir neçə aydan sonra gözənlənmədən Pyotr öldü. Bu iki hadisə Qafqazda geosiyasi vəziyyəti Osmanlının xeyrinə dəyişirdi.

Burda daha bir həssas məqama diqqət yetirməliyik. Bunu xüsusilə qeyd etməliyik ki, başlanğıcda, yəni XVIII yüzilin ilk illərində Azərbaycanın heç də bütün bölgələri Rusiyaya meyl etmirdi. Bu qənaət, hətta rusmərəkəzli sovet tarixşünaslığına da yansımışdı. Sovet tarixşünaslığında belə bir qənaət ehtiyatla da olsa, etiraf olunurdu ki, “Yalnız Türkiyəyə meyl göstərən bir neçə yerli feodal rus qoşunlarının hərəkətinə mane olmağa cəhd göstərirdi”. Hansı feodallardan söhbət gətirdiyi məlum olmasa da, təbii ki, bu sırada əsas sima antirus hərəkatına rəvac verən Salyan hakimiəsi Qəbulə xanımdır. Çünki faktiki olaraq, XVIII yüzilin ilk illərində, daha doğrusu, Pyotr dövründə Rusiyaya qarşı ilk və yəqin ki, yeganə etiraz dalğası Salyanda Qəbulə xanımın, görünür, planlı şəkildə həyata keçirdiyi qanlı qisas hadisəsi ilə gerçəkləşmişdi.

Digər tərəfdən, Salyan da son çağları yaşayan səfəvi dövlətinin ərazisi kimi siyasi ziddiyyətlərin qoynundadır. İstər 1724-cü ildə məlum hadisəni törədən Qəbulə xanım, istərsə də Stepan Razinin 1667-ci ildə Salyanda oğurlayıb sonra Volqa çayında qətlə yetirdiyi Qəbulə xanım - ikisi də tarixi qaynaqlarda “tatar qızı” yaxud “iran knyaginyası” adlandırılır.

Məsələ burasındadır ki, Türkiyənin bu torpaqlarda güclənməsini istəməyən yalnız Rusiya deyil, eyni zamanda, həm də Səfəvi taxt-tacıdır. Səfəvinin vəziyyəti isə dramatik idi. I Pyotrun 1710-cu illərdə İrandan aldığı məlumatlar səfəvi xanədanının durumunu belə səciyyələndirir: “Ölkənin yiyəsi yoxdur, hərə bildiyini edir”. Sonrakı dövr tarixçilərinin də əsərlərində İranda həmin dövr vira-nəlik illəri kimi xarakterizə edilir. Salyandakı qanlı hadisənin baş verdiyi 1724-cü ildə İran taxt-tacının sahibi 20 yaşlı II Təhmasib idi.

Azər TURAN

davamı növbəti sayımızda

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatyayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

15 ölkə nümayəndəsinin gözü ilə...

Dünəndən etibarən dünyaşöhrətli MTP (Most Traveled People) beynəlxalq səyahətçilər klubunun Qarabağ və Şərqi Zəngəzura səfəri başlayıb. 15 ölkədən səyahətlərin yer aldığı heyətə MTP klubunun təsisçisi, amerikalı Çarlz Vili rəhbərlik edir. Heyətin 3

gün ərzində avtomobil yolu ilə Füzuli-Xocavənd-Şuşa-Xankəndi-Xocalı-Ağdam-Kəlbəcər-Laçın-Zəngilan-Cəbrayıl xətti üzrə hərəkət etməsi planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, bu səfər işğaldan azad edilmiş ərazilərin “dark tourism”

Səyyahlar mədəniyyət paytaxtımızda...

Bundan başqa, səyyahların Şuşa şəhəri ilə tanışlığı da baş tutub. Onlar əvvəlcə Şuşa şəhərinin mərkəzi meydanında Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri Natəvan, Bülbül və Üzeyir Hacıbəylinin güllələnmiş heykəllərinə baxıblar. Qonaqlara Şuşa şəhəri, onun işğal dövründəki vəziyyəti və burada həyata keçirilən yenidənqurma işləri barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, otuz illik işğal dövründə Şuşa şəhərindəki

tarixi binalar, məscidlər, abidələr erməni vandalizminə məruz qalıb. Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra burada genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinə start verilib. İnfrastrukturun qurulması ilə yanaşı, Şuşada şəhərin əsl tarixi simasının, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpasına başlanılıb.

15 ölkədən səyyahların yer aldığı heyət sonra Xurşidbanu Natəvanın evi, Xan qızı bulağı olan ərazi və qala di-

şğal altında olan ərazilərimiz azad olunduqdan sonra həmin yerləri görmək istəyən tanınmış səyyahların sayı gündən-günə artır. Artıq indiyə kimi çoxsaylı məşhur blogger və səyyahlar Qarabağı görmək imkanı qazanıblar. Onlar azad olunan rayonlara səfər edərkən orada törədilən erməni vandalizmini öz gözləri ilə görürlər. Bu, həm də misli görünməmiş dağmtılara məruz qalan ərazilərimizin bütün dünyada tanınması üçün böyük əhəmiyyətə malikdir.

Belə səfərlər vasitəsilə dünya ictimaiyyətinin diqqətini işğaldan azad olmuş ərazilərdə törədilən vəhşiliklə-

çərçivəsində tanınması, nəhəng bərpa-quruculuq işlərinin nümayişi üçün

varları, Şuşa türməsi ilə tanış olub. Sonra Cıdır düzüünə gələn səyyahlar

3 günlük səfər...

Xarici səyyahlar Qarabağ və Şərqi Zəngəzura

rə yönəltmək mümkün olur. Səyyahlar həm də Qarabağda aparılan sürətli bərpa və quruculuq işləri ilə tanış olurlar. Xarici qonaqlar həmin ərazilərin işğal zamanı vəziyyəti və işğaldan azad edildikdən sonra aparılan quruculuq işləri

böyük imkan yaradır. Beynəlxalq səyahətçilər son 4 ildə dünyanın əsas bey-

ilə tanış olmaqla, ermənilərin hansı xislətə malik olduqlarını görürlər. Səyyahların Qarabağa səfər etməsi bölgənin turizm potensialının da dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında böyük əhəmiyyətə malikdir.

nəlxalq səyahətçilər klublarının xətti ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 13 dəfə səfər ediblər.

Səfərin ilk günündə səyyahlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı ilə tanış olublar. Sonra işğal dövründə dağıdılan ərazilərə baxıb, eyni zamanda, azad edilən Füzulidə dövlətimizin apardığı tikinti-quruculuq işlərinin şahidi olublar.

Şuşada ilk imza atıldı

MTP klubunun səyyahı Devid Cozef Lanqan ilk dəfə Şuşa şəhərindən birbaşa İrlandiya, Kanada və ABŞ-yə poçt açıqcaları göndərüb. Bu, Şuşa şəhərinin azad edilməsindən sonra ilk beynəlxalq poçt göndərişi olub.

Bundan başqa, klubun səyyahı Rhodora Burton Leqaspi ilk dəfə Şuşadan Nyu-Yorka açıqca göndərüb. Açıqcalar şəhərin poçt şöbəsinə göndərilib.

Yeganə BAYRAMOVA

BMT-nin son hesabatı...

Əhali artımı ən çox 8 ölkədə cəmləşəcək!

Yeganə BAYRAMOVA

Dünyada əhalinin sayı heç bir tarixi dövrdə sabit olmur, daim dəyişkəndir. Hər zaman fərqli, son dövrlər isə artan statistikanı müşahidə edirik. Kapitalizmdən əvvəlki dövrdə isə dünya əhalisinin sayında yavaş artım müşahidə olunub. Bu isə daha çox uzunmüddətli müharibələr, epidemiyalar, insanların həyat səviyyəsinin aşağı olması ilə bağlıdır.

Dünya əhalisi sürətlə artarsa...

1900-cü ildə dünya əhalisinin sayı 1,6 milyard, 1960-cı ildə 3 milyard, 2000-ci ildə 6 milyard nəfər göstərilir. Demografiyaların hesablamalarına görə, dünya əhalisi bu sürətlə artmağa davam edərsə, 2040-cı ildə Yer kürəsində 10 milyard insan yaşayacaq.

Son demografik vəziyyət

BMT-nin Əhali Fondu (UNFPA) hesabatında demografiya sahəsindəki son vəziyyəti açıqlayıb. Əhalinin sayına görə, Hindistan birinci yerdədir (1 milyard 600 milyon nəfər). Ondan sonra 1 milyard 425

milyon nəfərlə Çin və 340 milyon nəfərlə ABŞ gəlir.

Bu ölkələr 2050-ci ildə...

UNFPA-nın hesabatında qeyd edilir ki, dünyada əhali artımı ən çox 8 ölkədə cəmləşəcək. Bunlar, Misir, Konqo Demokratik Respublikası, Efiopiya, Hindistan, Nigeriya, Pakistan, Filippin və Tanzaniyadır. Bu ölkələrin 2050-ci ildə dünya əhalisinin yarisına malik olacağı gözlənilir. Eyni zamanda, qlobal əhali sayının artması fonunda artım tempində zəifləmə də müşahidə olunur. Bu templə əhalinin sayı 2030-cu ildə 8,5 milyard, 2050-ci ildə 9,7 milyard, 2100-cü ildə isə 10,4 milyard nəfərə çata bilər.

Azərbaycanda vəziyyət...

Dövlət Statistika Komitəsinin son məlumatına görə, ölkəmizdə əhalinin sayı ilin əvvəlindən 11 min 338 nəfər və ya 0,1 faiz artıb. Belə ki, son statistikada 2025-ci il may ayının 1-i vəziyyətinə əhalinin sayı 10 236 227 nəfərə çatıb.

Yeri gəlmişkən, bu gün Ümumdünya Əhali Günü kimi qeyd edilir. 11 iyul 1989-cu ildə BMT-nin əhali problemlərinin həllinə yardım göstərən Əhali Fondu təsis edilib. Bu tarixin qeyd olunmasında məqsəd ailə planlaşdırılmasının əhəmiyyəti, gender bərabərliyi, yoxsulluq, qadın sağlamlığı və insan hüquqları kimi dünya əhalisi ilə bağlı müxtəlif məsələlər barədə məlumatlılığı artırmaq, insanların problemlərinə xüsusi diqqət yetirmək və ümumi inkişafa nail olmaqdır.

Xoşbəxt və kədərli anların yoldaşı...

Yeganə BAYRAMOVA

Yəqin ki, şokoladı sevməyənlərin sayı çox deyil. Etiraf edək ki, yediyimiz bir şokolad parçası hər birimizə fərqli həzzlər hiss etdirir. Uzun müddətdir həyatımıza daxil olan şokolad müxtəlif reseptlərə daxil edilərək desertlərin baş qəhrəmanına çevrilib. Bütün bunlar bir yana, şokolad əhvalımıza təsir edə bilər. Belə ki, bu desert bəzən kədərli, bəzən də xoşbəxt anların yoldaşdır.

İyulun 11-i şokoladı sevənlər üçün əlamətdar gündür, onlar bu tarixi xüsusilə qeyd edirlər. Qədim zamanlardan çoxlarının sevdiyi bu ləziz təamın tarixçəsinə nəzər salaq. Hələ 1550-ci il, iyulun 11-də Avropaya ilk dəfə kakao paxlası gətirilib. Elə həmin gündən etibarən dünya bu günü Şokolad Günü kimi qeyd edir.

“Tanrıların yeməyi”

Şokoladın elmi adını verən şəxs isveçli təbiətşünas Karl Linneydir. Şokoladın elmi adı “theobroma cacao”dur və mənası “Tanrıların yeməyi” deməkdir.

Sevərək yeyilən şokoladın faydaları müxtəlifdir. Mütəxəssislər xüsusilə depressiyadan əziyyət çəkən və qan azlığı olan şəxslərin şokoladdan daha çox istifadə etməsini məsləhət görürlər.

Ürəyinizlə dostdur...

Alman İnsan Qidalanması İnstitutu tərəfindən təxminən 19 min insan üzərində aparılan araşdırmada hər gün 7.5

Şokolad niyə əhvalımıza yaxşı təsir edir?

qram şokolad yeyənlərin təzyiqinin daha aşağı olduğu, bu kəslərdə infarkt və iflic riskinin yüz-də 39 faiz daha az olduğu təsbit edilib.

Xoşbəxtlik gətirir...

Şokolad “phenethylamine” (PEA) ifraz etməkdədir. PEA isə sinir sistemini xəbərdar edir, ağrıları sakitləşdirir və insanın özünü yaxşı hiss etməsinə təmin edir. Şokolad beyindəki serotonin səviyyəsini artırır və xoşbəxtlik hissi verir. Bu desert beyni rahatlaşdırıb boşaldır, beynin endorfin ifraz etməsinə səbəb olur.

Şokoladın tərkibində olan başqa bir maddə olan anandamid normal insan beyində təbii olaraq istehsal olunur. Klinik tədqiqatlarda narahatlığı azaltdığı təsbit edilən anandamid şokoladda az miqdarda olur. Bundan əlavə, bu maddə motivasiya və məmnunluq hissi yaratmaqda effektivdir.

Dərini və sümükləri qidalandırır

Şokolad xüsusilə qadınlar üzərində psixoloji olaraq olduqca müsbət təsirlərə malikdir. Şokolad qadınların özlerini yaxşı hiss etmələrini təmin edən endorfini ifraz edir.

Bu ləziz qida, eyni zamanda, öskürəyə və boğaza yaxşı təsir göstərərək boğazı yumşaldır. Yorgunluğa və halsızlığa qarşı enerji anbarıdır. Xüsusilə qara şokolad təzyiqə yaxşı təsir edir.

Ancaq şokoladın xeyirli tərəfləri olmağına baxmayaraq, çox istifadə edildikdə ziyanlı təsirləri də ola bilər.

İçindəki yağ və şəkəri unutmayın...

Nəticə olaraq, bir çox faydası ilə bərabər, şokoladın tərkibində yağ və şəkərin miqdarının da yüksək olduğu unudulmamalıdır. Bu səbəblə gündəlik qidalanmada diqqətli istehlak edilməlidir və tərkibində kakao yüksək olan şokolad növləri seçilməlidir.

Şokolad asılılıq yaradır, bir oturşada böyük bir şokoladı tək başına yemək, ya da gündə ən az 3-4 ədəd istehlak etmək təəssüf ki, pis bir asılılıqdır.

“Azercell CUP 2025” proqramlaşdırma müsabiqəsinin nəticələri açıqlandı

28 məktəbli beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq proqramına vəsiqə qazandı

“Azercell Telekom” MMC-nin Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi və Təhsil İnstitutu ilə əməkdaşlığı çərçivəsində təşkil olunan “Azercell CUP 2025” proqramlaşdırma müsabiqəsinin finalı keçirilib. Üç mərhələdən ibarət se-

çim turunda ölkə üzrə ümumilikdə, 4000-ə yaxın 6 və 7-ci sinif şagirdləri iştirak edib. Nəticədə 162 nəfər finala vəsiqə qazanaraq Azərbaycan Texniki Universitetində keçirilən son etapda öz bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirib. Finalçılar üç saat ərzində beş alqoritmik məsələni C++ və Python proqramlaşdırma dillərində həll edərək tapşırıqları

avtomatik qiymətləndirmə sistemi vasitəsilə sınaqdan keçiriblər.

Yekunda Bakı, Quba, Gəncə, Balakən, Şəki, Sumqayıt və Göyçaydan olan 28 məktəbli qalib elan olunub. Müsabiqənin qalibləri cari ilin oktyabr ayından etibarən informatika üzrə beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq proqramına qoşulacaq.

2017-ci ildən başlayaraq informatika üzrə beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq təşəbbüsünə dəstək verən Azercell, artıq dördüncü ildir ki, “Azercell CUP” yarışmasını təşkil edir. Bu müsabiqə gənc nəslin informatika, proqramlaşdırma və kompüter elmlərinə marağını təşviq etməklə yanaşı, onların bu istiqamətlərdə bacarıqlarının inkişafına töhfə verir.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Aqlış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317
Tiraj: 4105
Sifariş: 1435
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayon filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 150048601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin
aprel ayında nəşr olunur.
Məsul nəvbətcisi:
Yeganə Bayramova